

UKRAJNA OKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYOS MINISZTERIUMA
ÁLLAMI FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNY
UGYVÁRI NEMZETI EGYETEM
UKRÁN-MAGYAR OKTATÁSI-TUDOMÁNYOS INTÉZET
MAGYAR FILOLÓGIAI TANSZÉK

Talabiresuk Okszána

RÖVID ÚTMUTATÓ A MAGYAR NYELVTANHOZ (KEZDŐKNEK)

OKTATÁSI SEGÉDKÖNYV AZOKNAK,
AKIK A MAGYAR NYELVET IDEGEN
NYELVKÉNT TANULJÁK

Magyar Filológiai Tanszék
2008 óta magyarul

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА УГОРСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

ОКСАНА ТАЛАБІРЧУК

**КОРОТКИЙ ДОВІДНИК
З ГРАМАТИКИ УГОРСЬКОЇ МОВИ**

(ДЛЯ ПОЧАТКОВОГО РІВНЯ)

**НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК ПРИЗНАЧЕНИЙ
ДЛЯ СТУДЕНТІВ, ЯКІ ВИВЧАЮТЬ УГОРСЬКУ МОВУ ЯКІНОЗЕМНУ**

УЖГОРОД, 2022

**UKRAJNA OKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYOS MINISZTERIUMA
ÁLLAMI FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNY
UGYVÁRI NEMZETI EGYETEM
UKRÁN-MAGYAR OKTATÁSI-TUDOMÁNYOS INTÉZET
MAGYAR FILOLÓGIAI TANSZÉK**

TALABIRCSUKOKSZÁNA

**RÖVID ÚTMUTATÓ
A MAGYAR NYELVTANHOZ
(KEZDŐKNEK)**

**OKTATÁSI SEGÉDKÖNYV AZOKNAK, AKIK A MAGYAR NYELVET IDEGEN
NYELVKÉNT TANULJÁK**

Ungvár, 2022

УДК 811.511.141(075.8)

Т 16

Рецензенти:

Штефуца Вікторія – доктор PhD, доцент, зав. кафедри української мови та культури Ніредьгазького університету.

Нодь Наталія – кандидат філологічних наук, доцент кафедри угорської філології Українсько-угорського навчально-наукового інституту ДВНЗ «УжНУ».

Талабірчук О.Короткий довідник з граматики угорської мови(для початкового рівня).Навчальний посібник призначений для студентів, які вивчають угорську мову як іноземну. Ужгород:ПП «АУТДОР-ШАРК», 2022.132с.

Довідник є навчальним посібником, що містить основні граматичні відомості з граматики сучасної угорської мови. Матеріал посібника відповідає початковому рівневі (А1) володіння мовою. Граматика угорської мови пояснюється у співставленні з українською мовою. Систематизація граматичного матеріалу подається у вигляді оригінальних схем та таблиць, що значно полегшує вивчення угорської мови.

Для студентів-мовників, а також для всіх, хто вивчає угорську мову як іноземну.

Рекомендовано до друку на засіданні Редакційно-видавничої ради ДВНЗ "Ужгородський національний університет" (протокол № 4 від 15 червня 2022 р.).

Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради ДВНЗ "Ужгородський національний університет" (протокол № 6 від 21 червня 2022 р.).

© Талабірчук Оксана, 2022

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	8
1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА УГОРСЬКОЇ МОВИ	9
1.1. Основні фонетичні та граматичні особливості угорської мови	10
1.2. Алфавіт.....	13
2. ЧАСТИНИ МОВИ	23
2.1. Загальна характеристика	23
2.2. ДІЄСЛОВО	24
2.2.1. Загальна характеристика дієслова (стан, час, спосіб).....	24
2.2.2. Загальнедієвідмінювання	24
2.2.3. Означенедієвідмінювання.....	40
2.2.4. Тип додатку та дієвідмінювання	49
2.2.5. Приклади відмінювання частовживаних дієслів	56
2.3. ІМЕННИК	85
2.3.1. Загальна характеристика іменника.....	85
2.3.2. Відмінювання іменників	85
Утворення множини іменників.....	85
Присвійний афікс	87
Особово-присвійні закінчення іменників	88
Іменникові закінчення, що виражають просторові відношення	90
Вираження знахідного відмінка.....	94
Вираження давального відмінка.....	96
Вираження орудного відмінка	97
2.4. ПРИКМЕТНИК І ЧИСЛІВНИК	97
2.4.1. Прикметникові (числівникові) закінчення	97
2.4.2. Утворення множини прикметників.....	98
2.4.3. Кількісні числівники.....	99
2.4.4. Порядкові числівники.....	101
2.4.5. Прикметники за номером.....	102

2.5. ЗАЙМЕННИК.....	103
2.5.1. Особові займенники та їхнє відмінювання	103
2.5.2. Присвійні займенники	106
2.5.3. Питальні займенники.....	106
2.5.4. Вказівні займенники	107
2.5.5. Неозначені займенники	107
2.5.6. Узагальнені займенники.....	107
2.5.7. Зворотний займенник	108
3. СЛОВА ВІДНОШЕНЬ	108
3.1. Допоміжні дієслова.....	108
3.2. Післяйменник	109
3.3. Дієпрефікси.....	110
3.4. Сполучник.....	111
3.5. Артикль	112
3.6. Стверджувальні й заперечні частки так/ні	113
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	115
ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ З ВИВЧЕННЯ УГОРСЬКОЇ МОВИ...	116
КОРОТКИЙ УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКИЙ СЛОВНИК ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ТЕРМІНІВ	117
КОРОТКИЙ УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКИЙ СЛОВНИК ЛІНГВІСТИЧНИХ ТЕРМІНІВ	125

ПЕРЕДМОВА

Навчальний посібник «Короткий довідник з граматики угорської мови (для початкового рівня)» призначений для студентів мовних спеціальностей, які вивчають угорську мову як іноземну та бажають швидко й ефективно засвоїти загальну граматичну структуру мови. Граматичний матеріал посібника відповідає рівневі А1 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти та вимогам, що визначені іспитом ECL (European Consortium for the Certificate of Attainment in Modern Languages) із угорської мови як іноземної¹. Таким чином посібник складається з трьох частин: у першій подано інформацію про загальну характеристику сучасної угорської мови, а також алфавіт та його відповідність в українській мові; у другому розділі включені відомості про лексико-граматичні категорії основних частин мови: дієслово, іменник, прикметник та числівник, займенник; третій розділ містить слова відношень, а саме допоміжні дієслова, післяйменник, дієпрефікси, сполучник, артикль та стверджувальні й заперечні частки. Класифікація, упорядкування та пояснення граматичного матеріалу угорської мови подається за підручником «Magyar grammatika»².

Мета посібника – забезпечити розвиток навичок розпізнання граматичних явищ угорської мови, а також формування та розвиток навичок вживання основних граматичних правил та структур угорської мови. Матеріал у посібнику подано у співставленні з українською мовою та подається переклад прикладів з угорської мови українською. Систематизація граматичного матеріалу подана у вигляді оригінальних схем та таблиць, що значно полегшує вивчення угорської мови.

¹Szabó Szilvia 2016. Kulcs a sikeres ECL nyelvvizsgálóhoz. Magyar mint idegen nyelv. Szabó Nyelviskola, Nyíregyháza. 9-10 o.

²Keszler Borbála (szerk.): Magyargrammatika. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest, 2001. 577 o.

Посібник містить короткий українсько-угорський словник літературознавчих та лінгвістичних термінів, що сприятиме формуванню професійної компетенції майбутніх фахівців-філологів.

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА УГОРСЬКОЇ МОВИ

Угорська мова належить до сім'ї фіно-угорських мов, які поділяються на такі мовні групи: 1) прибалтійсько-фінську; 2) саамську; 3) волзьку; 4) пермську; 5) угорську. Дослідники відзначають, що угорська мова як самостійна мова існує приблизно 3 тисячі років з того часу, як обі-угри (вогуни та осетини) рушили на північ від своєї батьківщини³, внаслідок чого більш-менш однотайна уральська мова розділилася.

До угорської мовної групи належать: угорська, мансійська і хантійська мови. Найбільше угорською мовою звичайно розмовляють в Угорщині, проте поширена вона й закордоном, зокрема на сусідніх територіях Румунії, Сербії, Хорватії, Словенії, Словаччини, України та Австрії. Граматика угорської мови відрізняється від більшості індоєвропейських мов, у Європі угорська мова схожа лише на фінську, адже найближчі мовні родичі угорців мешкають у Сибіру.

Протягом тисячоліть угорська мова зазнала значних змін: ще в давньоугорський період до завоювання батьківщини деякі давні приголосні звуки зникли, а у кінці кожного давнього слова ймовірно були голосні звуки, проте поступово й вони зникли, хоча ще певний час і після завоювання існували у формі кінцевих *-ита -іі*, про що свідчить писемна пам'ятка 1055 року (Tihanyi alapítólevél) у латиномовному тексті якої знаходимо угорські слова *afeherü, hodu, kerekü, utu*. Окрім цього, в угорській мові багато запозичень з тюркських, іранських мов, які відбулися ще в давньоугорський період (напр. *bor, borsó, gyümölcs, sátor, kapu, bika*,

³ <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/pannon-pannon-enciklopedia-1/a-magyarsag-kezikonyve-2/nyelv-es-irodalom-1919/a-magyar-nyelv-tortenete-1CA3/>.

kecske), а з приходом угорців у Карпатський басейн відбулося засвоєння слів зі слов'янських (напр. *király, megye, pecsét, pap, barát, szerda, csütörtök, péntek, szombat*), а згодом і германських мов (напр. *erkély, torony, kalmár, kályha, márvány, fánk, lárma*)⁴.

1.1. ОСНОВНІ ФОНЕТИЧНІ ТА ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УГОРСЬКОЇ МОВИ

Фонетичні особливості угорської мови:

- ❖ Фонемний ряд угорської мови наступний: *a, á, b, c, cs, d, dz, dzs, e, é, f, g, gy, h, i, í, j, k, l, ly, m, n, ny, o, ó, ö, ő, p, r, s, sz, t, ty, u, ú, ü, ű, v, z, zs*. Букви (*q, w, x, y*), які вживаються для позначення іноземних звуків, не вважаються частиною угорського фонемного ряду.
- ❖ Наголос в угорській мові завжди падає на перший склад.
- ❖ Усі ненаголошені голосні вимовляються чітко.
- ❖ Угорська мова характеризується наявністю коротких і довгих голосних (усього 14), які утворюють пари: *a-á, e-é, i-í, o-ó, ö-ő, u-ú, ü-ű*. Для позначення довготи використовуються надрядкові знаки: одна ' або дві " риски. Короткість голосних не позначається, за винятком голосних *i, ö, ü*, у яких вона представлена однією або двома крапками. Довгота і короткість голосних часто носить смислорозрізнювальний характер. Наприклад, *agy* (мозок) *ágy* (ліжка), *öt* (п'ять) *őt* (його), *hat* (шість) *hát* (спина).
- ❖ Не тільки голосні, але й приголосні звуки можуть мати смислорозрізнювальний характер. Напр.: *bor* (вино) *por* (пил), *hal* (риба) *hall* (чує).
- ❖ За артикуляційною класифікацією (тобто за ступенем просування язика вперед або назад) голосні угорської мови поділяються на голосні переднього (*e-é, i-í, ö-ő, ü-ű*) та заднього (*a-á, o-ó, u-ú*) ряду.
- ❖ Для угорської мови характерна гармонія голосних. Це означає, що слова складаються або тільки з голосних переднього

⁴Gaál Edit. Magyar nyelv. Szintek, síkok, hálózatok. Tinta Könyvkiadó. Budapest, 2016. 27 о.

ряду: *szekrény*(шафа), *szék*(стілець), *füzet*(зошит), *tévé*(телевізор), *üdítő* (безалкогольний напій) або заднього: *asztal*(стіл), *tábla*(дошка), *ablak*(вікно), *tolltartó*(пенал), *ajtó* (двері). Зустрічаються слова з голосними обох рядів, в основному запозичені з інших мов: *múzeum*(музей), *telefon*(телефон), *citrom*(лимон), *kávé*(кава), *ceruza* (олівець).

- ❖ Для угорської мови характерна кореляція голосних переднього і заднього ряду. Після голосного переднього ряду може слідувати у наступному складі тільки голосний переднього ряду, після голосного заднього ряду відповідно голосний заднього ряду. Виняток становить голосний звук **-i**, який вважається нейтральним звуком, після якого може стояти як голосний переднього ряду, так і голосний заднього ряду. У такому випадку визначальним є голосний звук, який попереду нейтрального звуку: *taxiban*(у таксі), *kocsiban*(у машині). У односкладних словах при подальшій афіксації після голосного **-i** може слідувати афікс із голосним заднього ряду, напр. у слові *hid* (міст) *hidon*(на мості).

❖ Граматичні особливості угорської мови:

- ❖ Угорська мова належить до аглютинативних мов. Це означає, що граматичні та синтаксичні відношення, на відміну від української мови, виражаються за допомогою спеціальних закінчень. *Аглютинативні мови (від лат. gluten «клей», agglutino «приклеюю») – мови, в яких граматичні значення виражаються особливими афіксами – приклеїками. Афікси-приклеїки позначають час, особу, число, спосіб, відмінок та інші граматичні значення. Кожен із афіксів-приклеїок має тільки одне суворо визначене значення. Приклеїки суто механічно приєднуються (приклеюються) до слова-основи. Таким чином, слово стає багатоморфемним, але межі між окремими морфемами зберігаються чіткими, що не допускає*

- фонетичних змін на стику морфем⁵. Наприклад, те, що в угорській мові можна виразити однією словоформою, у багатьох інших мовах щонайменше трьома: *látlak* українською *я тебе бачу*; німецькою *ichsehedich*, англійською *Iseeyoui* т.д. До основи слова можуть одночасно додаватися кілька афіксів: *táska-táskám-táskámban* (сумка – моя сумка – у моїй сумці);
- ❖ *ház – házunk – házunknál* (будинок – наш будинок – біля нашого будинку).
 - ❖ В угорській мові відсутня граматична категорія роду.
 - ❖ Іменник в угорській мові має 42 форми підмета, тобто стільки ж рядків відмінювання⁶.
 - ❖ Замість дієслова «мати (у значенні володіти чимось)» вживається конструкція «у мене є». Наприклад, *nekem van lakásom* українською *у мене є квартира (я маю квартиру)*.
 - ❖ Володіння чимось виражається особово-присвійними закінченнями, які приєднуються безпосередньо до іменників та прикметників (*könyvem* українською *моя книга*), на противагу українській мові, де володіння чи приналежність виражаються родовим відмінком або присвійним займенником. В угорській мові розрізняють одного та багатьох володарів, а також одне та багато чим володіють (*könyvem* українською *моя книга*; *könyvünk* українською *наша книга*; *könyveim* українською *мої книги*; *könyveink* українською *наші книги*).
 - ❖ В угорській мові важливе значення має означеність та неозначеність предмета та особи (Категорія означеності/неозначеності – граматична категорія, яка вказує на те, чи мислиться ім'я предмета як єдине в описуваній ситуації (означеність) чи як таке,

⁵Процитовано за Кочерган М.П. Вступ до мовознавства: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів освіти. К.: Видавничий центр «Академія», 2002. С. 324.

⁶Balogh Judit. Leíró grammatikai ismeretek. Magyar mint idegen nyelv szakos hallgatók részére. Károli Gáspár Református Egyetem. L'Harmattan Kiadó. Budapest, 2018. 26 o.

що належить до класу подібних йому феноменів (неозначеність))⁷. Від цього залежить вибір артикля, загального чи означеного дієвідмінювання, порядку слів.

- ❖ Слова, що означають парні частини тіла, завжди вживаються в однині. Наприклад, *миє руки* угорською *kezet mos* дослівно означає *миє руку* або *стоїть на одній нозі* угорською *fél lábon áll*, що дослівно означає *стоїть на половині ноги* 😊.

1.2. Алфавіт (az ábécé)

Угорський алфавіт складається із 40 латинських букв: 14 голосних (*magánhangzó*) і 26 приголосних (*mássalhangzó*). Повний угорський алфавіт складається із 44 букв (разом із Q, W, X і Y). У табл. 1 подано звуки та букви угорського алфавіту та їхня приблизна звукова відповідність в українській мові. У табл. 2 відображено повний угорський алфавіт.

Таблиця 1.

Звуки та їх передача на письмі	Приблизна звукова відповідність в українській мові ⁸	Приклад	
<u>A a</u>	В українській мові такого звука немає, це щось середнє між [a] і [o] вимовляється приблизно як о в ненаголошеній позиції в слові вода. Короткий звук.	<i>alma</i>	<i>яблуко</i>
<u>Á á</u>	Вимовляється як український [a]	<i>ár</i>	<i>ціна</i>
<u>Bb</u> <u>bé</u>	Вимовляється як український [б]	<i>baba</i>	<i>лялька</i>

⁷Процитовано за Кочерган М.П. Вступ до мовознавства: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів освіти. К.: Видавничий центр «Академія», 2002. С. 269.

⁸У таблиці використано відомості з підручника Горват К.І. – Лизанець П.М. Угорська мова для початківців. Ужгород, 1992. С.13-16.

<u>C c</u> <u>cé</u>	Вимовляється як український [ц]	<i>cár</i> <i>cica</i>	<i>цар</i> <i>киця</i>
<u>Cs cs</u> <u>csé</u>	Вимовляється як український [ч]	<i>kacsa</i>	<i>качка</i>
<u>D d</u> <u>dé</u>	Вимовляється як український [д]	<i>dal</i> <i>diák</i>	<i>пісня</i> <i>студент</i>
<u>Dz dz</u> <u>dzé</u>	Вимовляється як український [дз]	<i>madzag</i>	<i>мотузка</i>
<u>Dzs dzs</u> <u>dzsé</u>	Вимовляється як український [дж]	<i>dzsem</i>	<i>джем</i>
<u>E e</u>	Вимовляється як український [е]	<i>ember</i>	<i>людина</i>
<u>É é</u>	Довгий голосний, при вимові губи розтягнуті як при українському е, вимовляється з наближенням [и ^й], [е ^н]	<i>én</i>	<i>я</i>
<u>F f</u> <u>eff</u>	Вимовляється як український [ф]	<i>fa</i> <i>fehér</i>	<i>дерево</i> <i>білий</i>
<u>G g</u> <u>gé</u>	Вимовляється як український [г]	<i>ég</i>	<i>небо</i>
<u>Gy gy</u> <u>gyé</u>	Вимовляється як український [дь]	<i>ágy</i>	<i>ліжко</i>
<u>H h</u> <u>há</u>	Вимовляється як український [г]	<i>puha</i>	<i>м'який</i>
<u>I i</u>	Вимовляється як український [і]	<i>ing</i>	<i>сорочка</i>
<u>Í</u>	Вимовляється удвічі довше як	<i>íz</i>	<i>смак</i>

	український [і]		
<u>J</u> j <u>é</u>	Вимовляється як український [й]	<i>jég</i>	<i>лід</i>
<u>K</u> k <u>ká</u>	Вимовляється як український [к]	<i>Kati</i>	<i>Катя</i>
<u>L</u> l <u>ell</u>	Вимовляється як український [л]	<i>liba</i>	<i>гуска</i>
<u>Ly</u> ly <u>eij</u>	Вимовляється як український [й], в угорській мові немає м'якого ль. На письмі вживається буквосполучення ly, вимовляється тільки як [й].	<i>lyuk</i>	<i>отвір</i> <i>дірка</i>
<u>M</u> m <u>emm</u>	Вимовляється як український [м]	<i>ma</i>	<i>сьогодні</i>
<u>N</u> n <u>enn</u>	Вимовляється як український [н]	<i>nagy</i>	<i>великий</i>
<u>Ny</u> ny <u>enny</u>	Вимовляється як український [нь]	<i>nyár</i>	<i>літо</i>
<u>O</u> o	Вимовляється подібно до українського [о]	<i>okos</i>	<i>розумний</i>
<u>Ó</u> ó	Вимовляється як [o ^y]. Звучить приблизно удвічі довше короткого варіанту.	<i>óra</i>	<i>урок,</i> <i>година,</i> <i>годинник</i>
<u>Ö</u> ö	В українській мові немає подібного звука. При вимові губи сильно округлені (подібний до німецького дифтонга у слові können).	<i>öt</i>	<i>п'ять</i>
<u>Ő</u> ő	В українській мові немає подібного	<i>őz</i>	<i>олень</i>

	звучає. При вимові губи сильно округлені.		
<u>P p</u> <u>ré</u>	Вимовляється як український [п]	<i>puha</i>	<i>м'який</i>
<u>R r</u> <u>err</u>	Вимовляється як український [р]	<i>rizs</i>	<i>рис</i>
<u>S s</u> <u>ess</u>	Вимовляється як український [ш]	<i>só</i>	<i>сіль</i>
<u>Sz sz</u> <u>essz</u>	Вимовляється як український [с]	<i>szó</i>	<i>слово</i>
<u>T t</u> <u>té</u>	Вимовляється як український [т]	<i>tó</i>	<i>озеро</i>
<u>Ty ty</u> <u>tyé</u>	Вимовляється як український [ть]	<i>tyúk</i>	<i>курка</i>
<u>U u</u>	Вимовляється як український [у]	<i>ujj</i>	<i>палець</i>
<u>Ú ú</u>	Вимовляється удвічі довше як український [у]	<i>új</i>	<i>новий</i>
<u>Ü ü</u>	В українській мові немає подібного звука. Подібний до німецького голосного в слові <i>stück</i> .	<i>ül</i>	<i>сидить</i>
<u>Ű ű</u>	В українській мові немає подібного звука.	<i>űr</i>	<i>космос</i>
<u>V v</u> <u>vé</u>	Вимовляється як український [в]	<i>víz</i>	<i>вода</i>
<u>Z z</u> <u>zé</u>	Вимовляється як український [з]	<i>zene</i>	<i>музика</i>
<u>Zs</u>	Вимовляється як український [ж]	<i>zseb</i>	<i>кишеня</i>

<u>zsé</u>			

Таблиця 2.

A a a	Á á á	Bb bé	C c cé	Cs cs csé
D d dé	Dz dz dzé	Dzs dzs dzsé	E e e	É é é
F f eff	G g gé	Gy gy gyé	H h há	I i i
Í í í	J j jé	K k ká	L l ell	Ly ly elipszilon
M m emm	N n enn	Ny ny enny	O o o	Ó ó ó
Ö ö ö	Ő ő ő	P p pé	Q q kú	R r err
S s ess	Sz sz essz	T t té	Ty ty tyé	U u u
Ú ú ú	Ü ü ü	Ű ű ű	V v vé	W w dupla vé
X x iksz	Y y ipszilon	Z z zé	Zs zsé	

Зверніть увагу!

- ❖ *Ігрек (y)* угорською *іпсилон* в угорській мові виступає у ролі м'якого знаку: *nyár* [ньар], *gyár* [дьяр].

- ❖ Буква *i*, на відміну від української мови, не пом'якшує попередньої приголосної.
- ❖ Довгота приголосних звуків на письмі позначається подвоєнням букв, а у випадку дво- або тризначних букв подвоєнням лише першої букви. Наприклад, *rossz*(поганий), *meggy*(вишня). Під час переносу таких приголосних подвоюються обидві букви: *hosz-szú*(довгий).
- ❖ В угорській мові немає редукції (скорочення голосних).
- ❖ Буквосполучення *ch* зустрічається лише в запозичених словах, окремою буквою не вважається: *Albrecht, Richárd*.
- ❖ Приголосні у деяких буквосполученнях озвучуються чи оглушуються. Напр., *népdal* вимовляється *nébdal*[ни^йбдол].
- ❖ У деяких групах приголосних відбувається злиття (якщо замість двох приголосних, які стоять поруч, вимовляємо довгу третю приголосну). Напр., у словах *barátság*(дружба), *szabadság* (свобода), *ötször* (п'ять разів), *tudsz*(знаєш), *tetszik*(подобається) приголосні *t+s*, *d+s*, *t+sz*, *d+sz* зазнають африкації (оскільки поряд стоять закритий звук *i* щільний), відбувається уподібнення: *t+s*, *d+s* вимовляється як *cs*, а *t+sz*, *d+sz* перетворюється в *cs*⁹.
- ❖ Для позначення одного й того самого звука [й] використовуються в угорській мові дві літери: *j* та *ly*. У сучасній угорській мові вимовляємо їх завжди однаково як звук [й] (мова не зберегла той звук, який позначався буквосполученням *ly*), проте на письмі потрібно розрізняти, які слова пишуться з *ly*, а які *zj*. Оскільки, правильний правопис є досить важким питанням навіть для угорців☺, то нижче у таблиці № 3 наводимо перелік слів для запам'ятовування (точних правил для написання слів із *ly* немає ☹). В угорській мові тільки одне слово починається з еліпсіона: *lyuk*(отвір, дирка), та відповідно похідні від нього слова: *lyukas*, *lyukaszt*, *lyukasztó*, *lyukad*, *lyukból*, *lyukat*.

⁹Згідно з підручником Gaál E. Magyar nyelv. Szintek, síkok, hálózatok. Tinta Könyvkiadó. Budapest, 2016. 69 о.

Таблица 3.

akadály	estély
amely	esztergályos
apály	évfolyam
aszály	fajsúly
átkelőhely	fáklya
bagoly	fekhely
bármely	fogoly
bélyeg	folyadék
bivaly	folyam
boglya	folyamat
bolygó	folyás
bolyong	folyékony
borbély	folyik
cikkely	folyó
csáklya	folyóirat
csekély	folyosó
csigolya	folyóvíz
csuklya	folytat
dagály	furulya
datolya	gally
derelye	gálya
elsősegély	gereblye
émelyeg	gerely
engedély	Gergely
ereklye	gólya
erélyes	golyó
esély	gomblyuk

gombolyag	jelvény
gombolyít	kályha
gomolyog	Károly
gömbölyű	kastély
görkorcsolya	kedély
gulya	keselyű
hely	kétely
helyes	kevély
helyesírás	király
helyett	királyasszony
helyez	királynő
helyezés	komoly
helyiség	korcsolya
helység	kölyök
helyszín	kristály
helytáll	kuleslyuk
helyzet	lefolyó
hógolyózik	mély
hólyag	melyik
homályos	mélység
hópehely	Mihály
hömpölyög	milyen
hüvelyk	moly
ibolya	mosoly
Ibolya	mosolyog
ilyen	műhely
ispotály	nyavalya
járvány	nyavalyog
jegy	oly

olyan	süllyed
olykor	szabály
osztály	szabályos
ölyv	szegély
páholy	széjjelnéz
pálya	szenvedély
pályázat	szeszélyes
paszuly	szívélyes
pehely	tébolyító
pelyhedzik	tégely
persely	tengely
petrezselyem	tévelyeg
pisztoly	tökély
pocsolya	túlsúly
pólya	tűzhely
pulyka	uszály
rejtvény	ünnepély
segély	vályog
sekély	vályú
selyem	veszély
selymes	veszélyes
selypít	vőfély
seregély	zsály
sikoly	zsámoly
sólyom	zsindely
sompolyog	
súly	
súlyos	
súlyzó	

2. ЧАСТИНИ МОВИ A SZÓFAJOK

2.1. Загальна характеристика

У сучасній угорській мові частини мови поділяються на три великі класи: 1) Основні частини мови / *az alapszófajok*; 2) Слова відношень / *a viszonyzó*; 3) Слова речень / *a mondatszók*¹⁰.

1) **ДООСНОВНИХ** частин мови належать:

Дієслово / *az ige*

Іменник / *afőnév*

Прикметник (та числівник) / *a melléknév* (és *a számnév*)

Прислівник / *ahatározószó*

Займенник / *a névmás*.

¹⁰Keszler Borbála 2000. A mai magyar nyelv szófaji rendszere. In.: Keszler Borbála (szerk.): Magyar grammatika. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest. 67–76 o.

2) **СЛОВА ВІДНОШЕНЬ** не виступають членами речення, не можуть доповнюватися, як правило не підлягають афіксації, мають значення відношення¹¹. До слів відношень в угорській мові належать:

Допоміжне дієслово / *a segédige*

допоміжний дієприкметник / *a segédigenév*

післяйменник / *a névutó*

післяйменник як, що стає прислівником / *határozószóvá tevő mint*

післяйменниковий прикметник / *a névutómelléknév*

дієслівний префікс / *az igekötő*

сполучник / *a kötőszó*

частка / *a partikula*

артикль / *a névelő*

заперечувальне слово / *a tagadószó*.

3) **СЛОВА РЕЧЕНЬ:**

вигук / *az indulatszó*

слова речень інтеракції / *azinterakciós mondatszó*

модальник / *a módosítószó*

ономатопея / *a hangutánzó mondatszó*.

ДІЄСЛОВО

AZ IGE

2.2.1. Загальна характеристика дієслова

В угорській мові значення дієслова реалізується через граматичні категорії **часу** (теперішній, минулий, майбутній), **способу** (дійсний, умовний, наказовий), **числа** (однина, множина) і **особи** (1,2,3), а також через категорію означеності та неозначеності, яка проявляється у формах **загального, неозначеного (безоб'єктного)** та **означеного (об'єктного)** дієвідмінювання.

Вихідною формою дієслова в угорській мові є основа, що співпадає з формою в 3 особі однини загального відмінювання, на протипагу

¹¹ Там само. 68 о.

українській мові, у якій вихідна форма – це форма інфінітива. Напр.: *olvaschitae*. У словниках поряд з угорським дієсловом у третій особі однини загального відмінювання теперішнього часу дійсного способу стоїть інфінітив відповідного українського дієслова: *olvaschitati*.

2.2.2. Загальне дієвідмінювання

Általános ragozás

Форма загального дієвідмінювання *általános ragozás* у вигляді повної парадигми наявна у всіх дієслів: і перехідних, і неперехідних. Неперехідні дієслова (*такі, що означають стан, становлення і дію, яка не спрямована, не переходить і не може безпосередньо переходити на об'єкт. Не можуть мати при собі прямого додатка*)¹² відмінюються тільки за загальною формою дієвідмінювання.

Перехідні дієслова відмінюються за загальним (неозначеним) типом дієвідмінювання у таких випадках:

- дієслово не потребує прямого додатку: *olvasok* читаю, *írok* пишу;
- прямий додаток виражається неозначено: *olvasok magyarul* читаю угорською; *könyvet olvasok* читаю книгу.

При дієвідмінюванні до основи дієслова додаються відповідні закінчення. Ці закінчення у кількох особах можуть мати дві або три форми, і вибір форми завжди залежить від гармонії голосних того слова, до основи якого ми додаємо ці закінчення. Усі варіанти закінчень наводимо у таблицях № 1, № 2, № 3, № 4, № 5, № 6.

Нижче наводимо приклади загального дієвідмінювання дійсного способу теперішнього, минулого і майбутнього часу.

ТЕПЕРІШНІЙ ЧАС

JELEN IDŐ

Відмінювання правильних дієслів

¹² Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. К.: Вища школа, 1985. С.152.

Aszabályos igékragozása

Найбільше дієслів угорської мови відмінюються за правилом. Особові закінчення подані у таблицях нижче.

Таблиця 1.

Особа <i>Személy</i>	Слова з голосними заднього ряду та з мішаними голосними (<i>jár, sétál, ír</i>)	Слова з голосними переднього ряду	
		Неогублені голосні (<i>kér, felel, beszél</i>)	Огублені (лабіалізовані) голосні (<i>ül, örül</i>)
1.énя	Jár- ok <i>ходжу</i>	Kér- ek <i>прошу</i>	Ül- ök <i>сиджу</i>
2.te <i>ти</i>	Jár- sz <i>ходиш</i>	Kér- sz <i>просиш</i>	Ül- sz <i>сидиш</i>
3.ő <i>він, вона</i> Ön <i>Ви</i>	Jár- <i>ходить</i>	Kér- <i>просить</i>	Ül- <i>сидить</i>
1.mi <i>ми</i>	Jár- unk <i>ходимо</i>	Kér- ünk <i>просимо</i>	Ül- ünk <i>сидимо</i>
2.ti <i>ви</i>	Jár- tok <i>ходите</i>	Kér- tek <i>просите</i>	Ül- tök <i>сидите</i>
3.ők <i>вони</i> Önök <i>Ви (ввічливе до багатьох осіб)</i>	Jár- nak <i>ходять</i>	Kér- nek <i>просять</i>	Ül- nek <i>сидять</i>

Таблиця 2.

1.én	-ok, -ek, -ök
2.te	-sz
3.ő Ön	-
1.mi	-unk, -ünk
2.ti	-tok, -tek, -tök
3.ők Önök	-nak, -nek

Зверніть увагу! Особові закінчення дієслів вказують і на особу того, хто виконує дію, тому особові займенники як правило опускаються. Напр.:

***Én kérek egy kapucsinót.** Я прошу капучіно. У цьому реченні не доцільно вживати особовий займенник Я. Правильним буде речення без нього:*

***Kérek egy kapucsinót.** Прошу капучіно.*

Особові займенники вживаються лише у тому випадку, якщо на них падає логічний наголос: ***Én egy kapucsinót kérek és ő egy lattét.** Я прошу капучіно, а вона лате.*

Відмінювання правильних дієслів із сполучною голосною (A szabályos igék ragozása kötőhang segítségével)

В угорській мові є група дієслів, основа яких закінчується на довгу голосну+t(*segít*), деякі на дві приголосні(*hall*), приголосну+t(*ért*) у яких в інфінітиві, другій особі однини, другій особі множини та третій особі множини між основою і закінченням знаходиться сполучна голосна:

Érteni (розуміти): értesz-értetek-értenek.

Alapítani (заснувати): alapítasz-alapítotok-alapítanak.

У розмовній мові в другій особі однини ця вимога часто не дотримується. Якщо мовці додають закінчення **-sz**як у правильних дієслів, то сполучення кількох приголосних вимовляється як [ц]: [érc], [segícc], [tanícc].

Таблиця 3.

особа személy	Слова з голосними заднього ряду та з мішаними голосними	Слова з голосними переднього ряду	
		Неогублені голосні	Огублені (лабіалізовані) голосні
1.én	tanít-окнавчаю	segít-екдопомагаю	küld-ök надсилаю

2.te	tanít- asz навчаєш	segít- esz допомагаєш	küld- esz надсилаєш
3.ő Ön	tanítнавчає	segít допомагає	küld надсилає
1.mi	tanít- unk навчаємо	segít- ünk допомагаємо	küld- ünk надсилаємо
2.ti	tanít- otok навчаєте	segít- etek допомагаєте	küld- ötök надсилаєте
3.ők Önök	tanít- anak навчають	segít- enek допомагають	küld- enek надсилають

Таблиця 4.

1.én	-ok, -ek, -ök
2.te	-asz, -esz
3.ő, Ön	-
1.mi	-unk, -ünk
2.ti	-otok, -etek, -ötök
3.ők, Önök	-anak, -enek

Відмінювання дієслів, основа яких закінчується

на приголосні -s, -sz, -z

(-s, -sz, -z végű igék ragozása)

У дієслів з основою на **-s, -sz, -z** у другій особі однини закінчення **-ol, -el, -öl**, у всіх інших особах закінчення співпадають з тими, що і в

правильних дієслів. Це закінчення можна пояснити тим, що завдяки йому полегшується вимова.

Найбільшу групу дієслів, що закінчуються на **-zta** частину на **-s, -sz** складають ікові дієслова. Більшість таких дієслів утворені від іменників за допомогою закінчення **-zik**:

Tenisz → *teniszezik* (теніс → грає в теніс)

Gítár → *gítározik* (гітара → грає на гітарі)

Kávé → *kávézik* (кава → п'є каву)

Таблиця 5.

Особа Személy	Слова з голосними заднього ряду та з мішаними голосними	Слова з голосними переднього ряду	
		Неогублені голосні	Огублені (лабіалізовані) голосні
1.én	olvas- ok читаю	keres- ek шукаю	főz- ök варю
2.te	olvas- ol читаєш	keres- el шукаєш	főz- öl варити
3.ő Ön	olvas- читає	keres- шукає	főz- варить
1.mi	olvas- unk читаемо	keres- ünk шукаємо	főz- ünk варимо
2.ti	olvas- tok читаете	keres- tek шукаєте	főz- tök варите
3.ők Önök	olvas- nak читаютъ	keres- nek шукаютъ	főz- nek варятъ

Таблиця 6.

1.én	-ok, -ek, -ök
2.te	-ol, -el, -öl
3.ő, Ön	-
1.mi	-unk, -ünk
2.ti	-tok, -tek, -tök
3.ők, Önök	-nak, -nek

Відмінювання ікових дієслів

Az ikes igékragozása

Більшість дієслів угорської мови не мають закінчень у третій особі однини. Проте окрему групу складають дієслова, які мають закінчення **-ik**, тому їх називають **іковими**. Це закінчення зазначається лише у третій особі однини, а інфінітив та інші форми утворюються від основи слова. Наприклад, *dolgozik* працює, основа слова *dolgoz*, відповідно особові закінчення додаємо до цієї основи: *dolgozom* працюю, *dolgozol* працюєш і т.д.

Ще однією особливістю ікових дієслів є те, що у першій особі однини у них закінчення **-m**. Однак під впливом правильних дієслів у сучасній угорській мові, особливо у буденному спілкуванні, часто ця норма не дотримується і вживається закінчення **-k**, що є прийнятним.

Ікові дієслова мають власну парадигму відмінювання тільки у теперішньому часі однини. У минулому часі вони відмінюються за

загальними правилами. Із функцією ікових дієслів пов'язано те, що 94% ікових дієслів відмінюються за загальним дієвідмінюванням.

Оскільки, як уже зазначалося вище, багато ікових дієслів утворені за допомогою закінчення **-zik**, тому відмінюються такі дієслова за правилами й дієслів, основа яких закінчується на **-s, -sz, -z**.

Таблиця 7.

Особа Személy	Слова з голосними заднього ряду та з мішаними голосними	Слова з голосними переднього ряду	
		Неогублені голосні	Огублені (лабіалізовані) голосні
1.én	lak- om <i>проживаю</i>	érkez- em <i>прибуваю</i>	törölköz- öm <i>витираюся</i>
2.te	lak- sz <i>проживаєш</i>	érkez- el <i>прибуваєш</i>	törölköz- öl <i>витираєшся</i>
3.ő Ön	lak ik <i>проживає</i>	érkez ik <i>прибуває</i>	törölköz ik <i>витирається</i>
1.mi	lak- unk <i>проживаємо</i>	érkez- ünk <i>прибуваємо</i>	törölköz- ünk <i>витираємось</i>
2.ti	lak- tok <i>проживаєте</i>	érkez- tek <i>прибуваєте</i>	törölköz- tök <i>витираєтесь</i>
3.ők, Önök	lak- nak <i>проживають</i>	érkez- nek <i>прибувають</i>	törölköz- nek <i>витираються</i>

Таблиця 8.

1.én	-om, -em, -öm
2.te	-sz, -ol, -el, -öl
3.ő Ön	-ik

Відмінювання неправильних дієслів

A rendhagyó igék ragozása

До дієслів, відмінювання яких не входить у рамки закономірностей, в угорській мові належать: *lenni, jönni, menni*; 6 дієслів, які закінчуються на *-nni: venni, inni, enni, tenni, vinni, hinni*; дієслова, що закінчуються на *-udni, -üdni: aludni, feküdni*.

Дієслово *lenni* бути в угорській мові відмінюється за особами. Воно вживається у двох випадках: 1) означає місце знаходження: *Az ablak mellett vagyok. Я знаходжуся біля вікна.* 2) коли повідомляється, що хтось є кимось чи являється кимось: *Karina vagyok. Я Каріна. Tanárnő vagyok. Я вчителька.* Оскільки дієслово показує, про яку особу йде мова, особовий займенник вживається нечасто. Особливістю вживання цього дієслова є те, що у третій особі однини та множини, коли повідомляється, що хтось кимось являється, то дієслово опускається. Напр., *(Én) tanárnő vagyok. Я вчителька.*

(Te) tanárnő vagy. *Ти вчителька.*

(Ő) tanárnő. *Вона вчителька.*

Проте, коли мова йде про місце знаходження, то дієслово вживається у всіх особах. **(Én) itt vagyok.** *Я тут знаходжуся.*

(Te) itt vagy. *Ти тут знаходишся.*

(Ő) itt van. *Він тут знаходиться.*

Це ж дієслово «бути» вживається і у тому випадку, якщо хтось або щось не являється кимось/чимось або не знаходиться десь.

Таблиця 9.

1.én		vagyok		vagyok	nem vagyok	nem vagyok	
	<i>diák</i>		<i>itt</i>		<i>diák</i>	<i>itt</i>	
2.te		vagy		vagy	nem vagy	<i>diák</i>	nem vagy itt
3.ő, Ön		-		van	nem	<i>diák</i>	<i>nincs(en) itt</i> <i>не знаходиться тут</i>

1.mi		vagyunk		vagyunk	nem vagyunk diákok	nem vagyunk itt
2.ti	<i>diákok</i> <i>студенти</i>	vagytok		vagytok	nem vagytok diákok	nem vagytok itt
3.ők, Önök		-		vannak	nem diákok	nincsenek itt

Таблиця 10.

Особа Személ у	<i>lenni</i>	<i>jönni</i> <i>jön</i> <i>imi,</i> <i>приходи-ти</i>	<i>menni</i> <i>megy</i> <i>imi</i>	<i>venni</i> <i>vesz</i> <i>брати,</i> <i>взяти,</i> <i>купувати</i>	<i>tenni</i> <i>tesz</i> <i>робити,</i> <i>класти</i>
1.én	vagyok	jövök	megyek	veszek	teszek
2.te	vagy	jössz	mész/mégy	veszel	teszel
3.ő, Ön	van	jön	megy	vesz	tesz
1.mi	vagyunk	jövünk	megyünk	veszünk	teszünk
2.ti	vagytok	jöttök	mentek	vesztek	tesztek
3.ők Önök	vannak	jönnek	mennek	vesznek	tesznek

Особа Személ y	<i>vinni</i> <i>visz</i> <i>нести</i>	<i>hinni</i> <i>hisz</i> <i>вѣрити</i>	<i>inni</i> <i>iszik</i> <i>пити</i>	<i>enni</i> <i>eszik</i> <i>їсти</i>	<i>aludni</i> <i>alszik</i> <i>спати</i>
1.én	viszek	hiszek	iszom	viszem	alszom
2.te	viszel	hiszel	iszol	viszed	alszol
3.ő Ön	visz	hisz	iszik	viszi	alszik
1.mi	viszünk	hiszünk	iszunk	visszük	alszunk
2.ti	visztek	hisztek	isztok	viszitek	alusztok
3.ők, Önök	visznek	hisznek	isznak	viszik	alusznak або alszanak

Кілька ікових дієслів у теперішньому часі можна провідмінювати двома способами. Тому вони є неправильними тільки у теперішньому часі. Це такі дієслова як *mosakszik/mosakodik* вмивається, *megöregszik/megöregedik* постаріє, *emlékszik/emlékezik* пам'ятає, *melegszik/melegedik* гріється.

Таблиця 11.

Особа Személ y	Слова з голосними заднього ряду та з мішаними голосними <i>mosakszik/mosakodik</i>	Слова з голосними переднього ряду	
		<i>megöregszik/megöregedik</i> <i>ik</i>	<i>emlékszik/emlékezik</i> <i>k</i>
1.én	mosaksz- om вмиваюся	megöregsz- em постарію	emlékez- em emléksz- em пам'ятаю
2.te	mosaksz- ol вмивається	megöregsz- el постарієш	emlékez- el emléksz- el

			<i>нам'ятаеш</i>
3.ő, Ön	mosakszik mosakodik <i>вмивається</i>	megöregszik megöregedik <i>постаріє</i>	emlékezik emlékszik <i>нам'ятає</i>
1.mi	mosaksz-unk mosakod- unk <i>вмиваємося</i>	megöregsz-ünk megöreged- ünk <i>постаріємо</i>	emlékez-ünk emléksz-ünk <i>нам'ятаємо</i>
2.ti	mosaksz-otok mosakod- tok <i>вмиваєтесь</i>	megöregsz-etek megöreged- tek <i>постарієте</i>	emlékez-tek emléksze-tek <i>нам'ятаєте</i>
3.ők, Önök	mosaksz-anak mosakod- nak <i>вмиваються</i>	megöregsz-enek megöreged- nek <i>постаріють</i>	emlékez-nek emléksze-nek <i>нам'ятають</i>

МИНУЛИЙ ЧАС

MÚLT IDŐ

Минулий час в угорській мові утворюється за допомогою показника **-t** та **-tt**, що слідує за основою дієслова у всіх особах, після чого ставиться особове закінчення.

До дієслів, основа яких закінчується на **-r**, **-l**, **-ly**, **-j**, **-n**, **-ny**, а також двоскладових дієслів на **-d**, **-ad**, **-ed**, суфікс **-t** приєднується до основи без сполучної голосної.

До дієслів, основа яких закінчується не на перелічені вище голосні, а також до тих, основа яких закінчується на коротку **голосну+t**, а також сюди належить дієслово **lát**, односкладові дієслова на **-d**, у третій особі однини приєднується суфікс **-ott**, **-ett**, **-ött**.

Відмінювання дієслів за правилом

A szabályos igékragozása

Таблиця 12.

Особа Személy	Слова з голосними заднього ряду та з мішаними голосними (jár, olvas)		Слова з голосними переднього ряду		
			Неогублені голосні (kér, keres, főz)		
1.én	jár-t-am	olvas-t-am	kér-t-em	keres-t-em	főz-t-em
2.te	jár-t-ál	olvas-t-ál	kér-t-él	keres-t-él	főz-t-él
3.ő, Ön	jár-t	olvas- <u>ott</u>	kér-t	keres- <u>ett</u>	főz- <u>ött</u>
1.mi	jár-t-unk	olvas-t-unk	kér-t-ünk	keres-t-ünk	főz-t-ünk
2.ti	jár-t-atok	olvas-t-atok	kér-t-etek	keres-t- etek	főz-t-etek

3.ők, Önök	jár-t-ak	olvas-t-ak	kér-t-ek	keres-t-ek	főz-t-ek

Таблиця 13.

1.én	-tam, -tem
2.te	-tál, -tél
3.ő, Ön	-t, -ott,-ett, -ött
1.mi	-tunk, -tünk
2.ti	-tatok, -tetek
3.ők, Önök	-tak, -tek

Відмінювання дієслів, основа яких закінчується на -s, -sz, -z

У минулому часі не відрізняється від тих дієслів, що відмінюються за правилом. У 2.особі однини у них так само закінчення **-tál, -tél**.

Відмінювання правильних дієслів із сполучною голосною

У цієї групи дієслів ознака минулого часу **-tt** приєднується до основи слова за допомогою голосної: **tanít+o+tt**.

Таблиця 14.

Особа Személy	Слова з голосними заднього ряду та з мішаними голосними	Слова з голосними переднього ряду
1.én	tanít- o-tt-am навчав	segít- e-tt-em допомагав
2.te	tanít- o-tt-ál навчав	segít- e-tt-él допомагав
3.ő, Ön	tanít- o-tt навчав	segít- e-tt допомагав

1.mi	tanít- o-tt-unk <i>научали</i>	segít- e-tt-ünk <i>допомогали</i>
2.ti	tanít- o-tt-atok <i>научали</i>	segít- e-tt-etek <i>допомогали</i>
3.ők, Önök	tanít- o-tt-ak <i>научали</i>	segít- e-tt-ek <i>допомогали</i>

Таблиця 15.

1.én	-ottam, -ettem
2.te	-ottál, -ettél
3.ő, Ön	-ott, -ett
1.mi	-ottunk, -ettünk
2.ti	-ottatok, -ettetek
3.ők, Önök	-ottak, -ettek

Відмінювання неправильних дієслів

A rendhagyó igék ragozása

Таблиця 16.

особа személy	<i>lenni</i>		<i>jönni</i>	<i>menni</i>	<i>venni</i>	<i>tenni</i>
1.én	voltam	lettem	jöttem	mentem	vettem	tettem
2.te	voltál	lettél	jöttél	mentél	vettél	tettél
3.ő, Ön	volt	lett	jött	ment	vett	tett
1.mi	voltunk	lettünk	jöttünk	mentünk	vettünk	tettünk
2.ti	voltatok	lettetek	jöttetek	mentetek	vettetek	tettetek
3.ők, Önök	voltak	lettek	jöttek	mentek	vettek	tettek

Таблиця 17.

osoba személy	<i>vinni</i>	<i>hinni</i>	<i>inni</i>	<i>enni</i>	<i>aludni</i>
1.én	vittem	hittem	ittam	ettem	aludtam
2.te	vittél	hittél	ittál	ettél	aludtál
3.ő, Ön	vitt	hitt	ivott	evett	aludt
1.mi	vittünk	hittünk	ittunk	ettünk	aludtunk
2.ti	vittetek	hittetek	ittatok	ettetek	aludtatok
3.ők, Önök	vittek	hittek	ittak	ettek	aludtak

МАЙБУТНІЙ ЧАС

JÖVŐ IDŐ

Майбутній час в угорській мові характерний лише для дійсного способу. Майбутній час складається з інфінітива основного дієслова та відмінювання дієслова *fog* + *-ni* теперішньому часі. Майбутній час може виражатися і синтагмою, напр. *holnap megyek* *завтра йду*, а також формою теперішнього часу, напр.: *Megyek, iszom egy kis vizet* – *Йду, вип'ю води*.

Таблиця 18.

1.én	Fogok olvasni <i>буду читати</i>
2.te	Fogsz olvasni <i>будеш читати</i>
3.ő, Ön	Fog olvasni <i>буде читати</i>
1.mi	Fogunk olvasni <i>будемо читати</i>
2.ti	Fogtok olvasni <i>будете читати</i>
3.ők, Önök	Fognak olvasni <i>будуть читати</i>

Узагальнена таблиця загального дієвідмінювання

Таблиця 19.

	Теперішній час			Минулий час				Майбутній час
O /1	vár-ok	kér-ek	ül-ök	vár-t-am	kér-t-em	tanít-o-tt-am	segít-e-tt-em	várni fog-ok
O /2	vár-sz olvas-ol	kér-sz keres-el	ül-sz főz-öl	vár-t-ál	kér-t-él	tanít-o-tt-ál	segít-e-tt-él	várni fog-sz
O /3	vár-Ø	kér- Ø	ül- Ø	vár-t- Ø	kér-t- Ø	tanít-o-tt-Ø	segít-e-tt- Ø	várni fog- Ø
M /1	vár-unk	kér-ünk	ül-ünk	vár-t-unk	kér-t-ünk	tanít-o-tt-unk	segít-e-tt-ünk	várni fog-unk
M /2	vár-tok	kér-tek	ül-tek	vár-t-atok	kér-t-etek	tanít-o-tt-atok	segít-e-tt-etek	várni fog-tok
M /3	vár-nak	kér-nek	ül-nek	vár-t-ak	kér-t-ek	tanít-o-tt-ak	segít-e-tt-ek	várni fog-nak

2.2.3. Означенедієвідмінювання

Határozott ragozás

За означеним дієвідмінювання можуть відмінюватися лише перехідні дієслова, тобто такі, що називають дію, яка спрямована на об'єкт, виражений знахідним відмінком іменника без прийменника або іншими частинами мови, вжитими у значенні іменника¹³. Має повну парадигму, утворює ряди у всіх часах та способах.

Проте наявність перехідного дієслова та додатка у формі знахідного відмінка не є обов'язковою умовою для вживання означеного дієвідмінювання (*Kérek egy kávé*t). Означене дієвідмінювання може вживатися лише з означеним додатком, яким в угорській мові виступає:

1. Іменник із означеним артиклем: *A kapucsinót kérem.* *Прошу капучіно.*
2. Власна назва: *Várom Tibit.* *Чекаю Тібія.*
3. Іменник з особово-присвійним закінченням: *Ismerem a nővéredet.* *Я знаю твою старшу сестру.*

¹³Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. К.: Вища школа, 1985. С.184.

4. Вказівні займенники: *Ezt a tortát kérem. Цей торт прошу.*
 5. Питальний займенник який із: *Melyiket kéred? Який із них проси?*
Також сюди належать питання який за порядком: *hányadikat? Egyiket, másikat, a többit.*
 6. Займенник третьої особи однини та множини, а також форми ввічливого звертання: *őt, őket, Önt, Önöket. Őt várom. Його (її) чекаю.*
 7. Зворотний займенник один одного: *Egymástszeretjük. Кохаємо один одного.*
 8. Особово-присвійна форма у знахідному відмінку: *az enyémet, a tiedet, az övét, a mienket, a tieteket, az övéket, az önét, az önökét.*
 9. При інфінітиві стоїть означений об'єкт: *Szeretem a Magyar grammatikát olvasni* 😊. Люблю читати «Угорську граматику».
- Детальніше про основні типи додатку див. на стор. 46-48.

ТЕПЕРІШНІЙ ЧАС

JELEN IDŐ

Відмінювання дієслів за правилом

A szabályos igékragozása

Таблиця 20.

Особа Személy	Слова з голосними заднього ряду та з мішаними голосними (vár, ír)	Слова з голосними переднього ряду	
		Неогублені голосні (kér)	Огублені (лабіалізовані) голосні (küld, köszön)
1.én	vár-oma barátomat	kér-emakávét	küld-öma levelet
2.te	vár-od	kér-ed	küld-öd
3.ő Ön	vár-ja	kér-i	küld-i

1.mi	vár- juk	kér- jük	küld- jük
2.ti	vár- játok	kér- itek	küld- itek
3.ők Önök	vár- ják	kér- ik	küld- ik

Таблиця 21.

1.én	-om, -em, -öm
2.te	-od, -ed, -öd
3.ő Ön	-ja, -i
1.mi	-juk, -jük
2.ti	-játok, -itek
3.ők Önök	-ják, -ik

Відмінювання правильних дієслів із сполучною голосною в означеному дієвідмінюванні таке саме, як і у правильних дієслів.

Таблиця 22.

особа személy	Слова з голосними заднього ряду та з мішаними голосними	Слова з голосними переднього ряду	
		Неогублені голосні	Огублені (лабіалізовані) голосні
1.én	tanít- om	segít- em	küld- öm
2.te	tanít- od	segít- ed	küld- öd
3.ő Ön	tanít- ja	segít- i	küld- i
1.mi	tanít- juk	segít- jük	küld- jük
2.ti	tanít- játok	segít- itek	küld- itek

3.ők Önök	tanít- ják	segít- ik	küld- ik

Відмінювання дієслів, основа яких закінчується

на -s, -sz, -z

-s, -sz, -z végű igék ragozása

У дієслів з основою на **-s, -sz, -z** у всіх закінченнях, які містятьj, подвоюється кінцева приголосна основи: **s+j=ss, z+j=zz, sz+j=ssz**.

Таблиця 23.

особа személy	Слова з голосними заднього ряду та з мішаними голосними	Слова з голосними переднього ряду	
		Неогублені голосні	Огублені (лабіалізовані) голосні
1.én	olvas- om	keres- em	főz- öm
2.te	olvas- od	keres- ed	főz- öd
3.ő Ön	olvas- sa	keres- i	főz- i
1.mi	olvas- suk	keres- sük	főz- zük
2.ti	olvas- sátok	keres- itek	főz- itek
3.ők Önök	olvas- sák	keres- ik	főz- ik

Таблиця 24.

1.én	-om, -em, -öm
2.te	-od, -ed, -öd
3.ő	-sa, -ssza, -za

Ön	
1.mi	-suk, -sszuk, -zzuk, -sük, -zük, -sszük
2.ti	-sátok, -sszátok, -zátok, -itek
3.ők Önök	-sák, -sszák, -zák, -ik

Vidmíniovannja ikovix diéslióv

A ikes igék ragozása

Ікові дієслова за означеним дієвідмінюванням відмінюються так само, як і правильні дієслова, однак таке дієвідмінювання є дуже рідкісним, бо при іковому дієслові немає означеного додатку в реченні.

Vidmíniovannja nepravilnih diéslióv

A rendhagyó igék ragozása

Таблиця 25.

osoba személy	<i>venni</i>	<i>tenni</i>	<i>vinni</i>	<i>hinni</i>	<i>inni</i>	<i>enni</i>
1.én	veszem	teszem	viszem	hiszem	iszom	eszem
2.te	veszed	teszed	viszed	hiszed	iszod	eszed
3.ő Ön	veszi	teszi	viszi	hiszi	issza	eszi
1.mi	vesszük	tesszük	visszük	hisszük	isszuk	esszük
2.ti	veszitek	teszitek	viszitek	hiszitek	isszátok	esszitek
3.ők Önök	veszik	teszik	viszik	hiszik	isszák	eszik

МИНУЛИЙ ЧАС
MÚLT IDŐ
Відмінювання дієслів за правилом
A szabályos igékragozása

Таблиця 26.

особа személy	Слова з голосними заднього ряду та з мішаними голосними (vár, ír)	Слова з голосними переднього ряду	
		Неогублені голосні (kér)	Огублені (лабіалізовані) голосні (küld, köszön)
1.én	vár- t-ama barátomat	kér- t-ema kávét	küld- t-ema levelet
2.te	vár- t-ad	kér- t-ed	küld- t-ed
3.ő Ön	vár- t-a	kér- t-e	küld- t-e
1.mi	vár- t-uk	kér- t-ük	küld- t-ük
2.ti	vár- t-átok	kér- t-étek	küld- t-étek
3.ők Önök	vár- t-ák	kér- t-ék	küld- t-ék

Таблиця 27.

1.én	-tam, -tem
2.te	-tad, -ted
3.ő Ön	-ta, -te
1.mi	-tuk, -tük
2.ti	-tátok, -tétek
3.ők Önök	-ták, -ték

У дієслів з основою **на-s, -sz, -zu** минулому часі означеного дієвідмінювання немає особливостей.

У дієслів із сполучною голосною у всіх особах зберігається суфікс минулого часу із сполучною голосною: **-ott, -ett, -ött**, після якого ще додаються особові закінчення.

Таблиця 28.

особа személy	Слова з голосними заднього ряду та з мішаними голосними	Слова з голосними переднього ряду	
1.én	tanít-o-tt-am	segít-e-tt-em	fűt-ö-tt-em
2.te	tanít-o-tt-ad	segít-e-tt-ed	fűt-ö-tt-ed
3.ő Ön	tanít-o-tt-a	segít-e-tt-e	fűt-ö-tt-e
1.mi	tanít-o-tt-uk	segít-e-tt-ük	fűt-ö-tt-ük
2.ti	tanít-o-tt-átok	segít-e-tt-étek	fűt-ö-tt-étek
3.ők Önök	tanít-o-tt-ák	segít-e-tt-ék	fűt-ö-tt-ék

Таблиця 29.

1.én	-ottam, -ettem, -öttem
2.te	-ottad, -etted
3.ő Ön	-otta, -ette
1.mi	-ottuk, -ettük
2.ti	-ottátok, -ettétek
3.ők Önök	-ották, -ették

Відмінювання неправильних дієслів

Таблиця 30.

osoba személy	<i>venni</i>	<i>tenni</i>	<i>vinni</i>	<i>hinni</i>	<i>inni</i>	<i>enni</i>
1.én	vettem	tettem	vittem	hittem	ittam	ettem
2.te	vetted	tetted	vitted	hitted	ittad	etted
3.ő Ön	vette	tette	vitte	hitte	itta	ette
1.mi	vettük	tettük	vittük	hittük	ittuk	ettük
2.ti	vettétek	tettétek	vittétek	hittétek	ittátok	ettétek
3.ők Önök	vették	tették	vitték	hitték	itták	ették

МАЙБУТНІЙ ЧАС

JÖVŐ IDŐ

Таблиця 31.

1.én	fog-om olvasni
2.te	fog-od olvasni

3.ő Ön	fog-ja olvasni
1.mi	fog-juk olvasni
2.ti	fog-játok olvasni
3.ők Önök	fog-ják olvasni

Узагальнена таблиця означеного дієвідмінювання

Таблиця 31.

	Теперішній час			Минулий час				Майбутній час
O /1	vár-om	kér-em	küld-öm	vár-t-am	kér-t-em	tanít-o-tt-am	segít-e-tt-em	várni fog-om
O /2	vár-od	kér-ed	küld-öd	vár-t-ad	kér-t-ed	tanít-o-tt-ad	segít-e-tt-ed	várni fog-od
O /3	vár-ja olvassa	kér-i	küld-i	vár-t-a	kér-t-e	tanít-o-tt-a	segít-e-tt-e	várni fog-ja
M /1	vár-juk olvas-suk	kér-jük keres-sük	küld-jük főzzük	vár-t-uk	kér-t-ük	tanít-o-tt-uk	segít-e-tt-ük	várni fog-juk
M /2	vár-játok olvas-sátok	kér-itek	küld-itek	vár-t-átok	kér-t-étek	tanít-o-tt-átok	segít-e-tt-étek	várni fog-játok
M /3	vár-ják olvas-sák	kér-ik	küld-ik	vár-t-ák	kér-t-ék	tanít-o-tt-ák	segít-e-tt-ék	várni fog-ják

2.2.4. ТИП ДОДАТКУ ТА ДІЄВІДМІНЮВАННЯ

Вибір дієвідмінювання залежить від того чи є в реченні додаток та який він: означений чи неозначений.

Схема вибору дієвідмінювання наступна:

Основні типи неозначеного додатку

Перед додатком немає артикля:	Könyvet olvasok. Книгу читаю. Verset tanulok. Вірш вчу. Házi feladatot írok. Домашнє завдання пишу. Teát kérek. Чаю бажаю.
Перед додатком стоїть неозначений артикль egy:	Egy krimi^t olvasok. Читаю детектив. Egy sorozat^{ot} nézek. Дивлюся серіал. Várom egy lány^t. Чекаю на дівчину. Fordítok egy szöveg^{et}. Перекладаю текст. Veszek egy notesz^t. Купую блокнот.
Перед додатком стоїть питальне слово Milyen?(який за якісною характеристикою):	Milyen könyvet olvasol? Яку книгу читаєш? Milyen filmet nézel? Який фільм дивишся? Milyen sütit kérsz? Яке тістечко бажаєш?
Перед додатком стоїть питальне слово Mennyi?чи Hány? (скільки?):	Mennyi kenyere^t kér? Скільки хліба бажаєте? Hány kiló almá^t veszel? Скільки кілограмів яблук купуєш? Hány embere^t látsz? Скількох людей бачиш?

Перед додатком стоїть числівник чи слово, що його замінює:	Két jegyet kérek. Прошу два квитки. Öt üveg ásványvizet kérek. Прошу п'ять пляшок мінеральної води. Sok szót megtanulok. Вчу багато слів. Néhány regénytel olvasok. Читаю кілька романів.
Додатком виступають питальні слова <i>Mennyit?</i> <i>Hányat?</i> або числівник:	Mennyit fizetek? Скільки плачу? Mennyit késik? На скільки запізнюєтеся? Hányat kér? Скільки бажаєте? Hármat kérek. Три прошу. Sokat főzök. Багато готую. Keveset tanulok. Мало вчуся. Egy kicsit tudok angolul. Трохи знаю англійську.
Додатком виступають питальні слова Kit? Mit?	Kit vársz? Кого чекаєш? Kit keresel? Кого шукаєш? Mit láatsz? Що бачиш? Mit akarsz? Що хочеш?
Додатком виступають займенники, що закінчуються на -kit, -mit чи займенник mindent:	Keresek valamit. Шукаю щось Nem látok senkit. Не бачу нікого. Nem tudok semmit. Нічого не знаю. Mindenkit értesítek. Усіх повідомлю. Mindent tudok. Усе знаю.
Особові займенники першої і другої особи однини та множини у знахідному відмінку: engem, téged, minket, titeket	Engem vársz? Мене чекаєш? Téged hív? Тебе кличе? Minket kér? Нас просить? Titeket kérek? Вас просять?

Основні типи означеного додатку

Перед додатком стоїть означений артикль a/az :	Akönyvet olvasom. Читаю книгу. A szöveget fordítom. Перекладаю текст. A házi feladatot írom. Пишу домашнє завдання. Az almát kérem. Яблуко прошу.
Додаток має ознаку присвійності:	A füzetedre kérem. Прошу твій зошит. Az anyukámat várom. A kulcsomat keresem. A barátodat látom.
Додатком виступає взаівний займенник ezt, azt, ezeket, azokat :	Ezt a tollat kérem. Цю ручку прошу. Azt a fiút várom. Того хлопця чекаю. Ezeket kérem. Ці прошу. Azokat ismerem. Тих знаю.
Додатком виступає власна назва:	Petőfit olvasom. Читаю Петєфі. Tibit várom. Чекаю Тібія. Jól ismerem Ungvárt. Добре знаю Ужгород.
Перед додатком стоїть питальне слово melyik? (коли мова про вибір: який із...) чи займенник egyik (один із...), bármelyik (будь-який із...)?	Melyik sütit kéred? Яке тістечко бажаєш? Melyik filmet nézzük meg? Який фільм подивимося? Az egyik pólót veszem, a másikat nem. Одну з футболок купую, іншу – ні.
Особові займенники третьої особи однини та множини у знахідному відмінку: Őnt, őt, Önöket, őket.	Várom Őnt. Чекаю на Вас. Üdvözlöm Önöket. Вітаю Вас. Felhívjuk őt? Зателефонуємо йому?
Особово-присвійна форма у знахідному відмінку: az enyémet, a tiedet, az övét, a mienket, a tieteket, az övéket,	Az enyémet kéred? Бажаєш моє?

az önét, az önökét:	

Приклади дієвідмінювання з перехідними дієсловами

Загальне дієвідмінювання	Означене дієвідмінювання
<i>Árul продас</i>	
Zöldség et árul ok .	Afestmény eket árul om .
<i>Ноз несе</i>	
Hoz okegy szé ket .	Hoz oma szé ket .
<i>Tanul вчиться</i>	
Tanul ok magyarul. Mit tanuls z ?	Tanul oma magyar nyelv et . A lecké met tanul om .
<i>Szeret любить</i>	
Szeret ek sorozat ot nézni. Szeret lek .	Szeret ema Hello sorozat ot nézni. Szeret em Önt.
<i>Akar хоче</i>	
Fagyit akar ok most enni.	Most akar om megenni a fagyit.
<i>Ír пише</i>	
Üzenet et ír oka barátnő m nek.	Ír omaz üzenet et a barátnő m nek.
<i>Kér просить, бажає</i>	
Mit kér? Egy kávét kére k . Egy szívességet kére k .	Kéri azt a csokitortát ajándékba? Igen, kére m . Azt a blúzt kére m .
<i>Rendel заовляє</i>	
Rende lekegy pizzát.	Azt a finom sajtos pizzát rende lem .
<i>Küld надсилає</i>	
Küld esz nekem egy képeslap ot Olaszországból? Persze, hogy küld ök .	Elküld öd nekem a program ot ? Persze, hogy elküld öm .
<i>Vár чекає</i>	

Várok. Várok még egy kicsit.	Váromaz apukámat. Várom mielőbbi szíves válaszát.
Olvas <i>читать</i>	
Mit olvasol? Egy könyvet olvasok.	Az Édes Annát olvasom. Az e-maileimet olvasom.
Visz <i>нести</i>	
Viszek neked egy szendvicset.	Az iskolába viszema gyereket.
Lát <i>бачить</i>	
Látsz valamit? Nem látoksemmit.	Látod a szállodát? Igen, látom.
Bérel <i>арендуе</i>	
Bérelekegy irodát.	Ezt a házat csak bérelem.
Csinál <i>робить</i>	
Mit csinálsz? Csinálokegy teát.	Csináloma házimunkát.
Ért <i>разумие</i>	
Mindent értek.	Értema nyelvtant.
Eszik <i>есть</i>	
Eszel egy kis levest?	Eszeda levest?
Foglal <i>займае, брониюе</i>	
Foglalok holnapra egy asztalt az étteremben.	A férjemnek foglalomazt a helyet.
Fotóz <i>фотографуе</i>	
Épületeket is fotózol?	Fotózodaz épületeket?
Gyakorol <i>вправляется, тренується</i>	
A munkahelyemen magyarul is gyakorolok.	A munkahelyemen a magyar nyelvét is gyakorolom.
Hall <i>чуе</i>	
Hallasz engem?	Halloda zenét?

Használ <i>використовує</i>	
Minden háztartási gépet használ ok .	Használ od azt az új mikszert?
Imád <i>обожаю</i>	
Imádo kegy új könyvet lapozni.	Imádo m az új könyvet lapozni.
Ismer <i>знає</i>	
Sen kit nem ismer ek a városban.	Ismer em a bátyádat.
Iszik <i>п'є</i>	
Mit iszol? Iszik alkoholt?	Reggelente narancslé it iszom. Iszoda kólát?
Keres <i>шукає, заробляє</i>	
Keveset keres ek .	A mobilomat keres em .
Kívánok <i>бажаю</i>	
Boldog születésnapot kíván ok .	A legjobbakat kíván om neked.
Mos <i>миє, бере</i>	
Kez et mos ok .	Mos om a farmerem et .
Mutat <i>показує</i>	
Mutat ok nektek egy régi könyvet.	Mutat om a fotókat.
Nyomtat <i>друкує</i>	
Egy hosszú dokumentumot nyomtat ok .	Nyomtat om a jegyzőkönyvet.
Rajzol <i>малює</i>	
Rajzol ok az ágy fölégy virágot.	Ezt a képet már két éve rajzoló m .
Takarít <i>прибирає</i>	
Ma egész nap takarít ok .	Először a konyhát takarít om .
Tanít <i>навчає</i>	
Történelmet tanít ok .	Nagyon jól tanít ja a történelem et .
Tart <i>проводить</i>	
A tanár órát tart a diákoknak.	Ön tart ja holnap az előadást?
Utál <i>ненавидить</i>	
Utál ok magyarázkodni.	Utál om a koriandert.

Ünnepel <i>святкує</i>	
Holnap ünnepeljük a férjem születésnapját.	Hol ünnepeleda születésnapodat?

2.2.5. ПРИКЛАДИ ВІДМІНЮВАННЯ ЧАСТОВЖИВАНИХ ДІЄСЛІВ

AD, ADNI Adok neked egy könyvet.		Дає, дати, доставити Даю тобі книгу.
Теперішній час		
Загальнедієвідмінювання		Означенедієвідмінювання
én	adok	adom
te	adsz	adod
ő, Ön	ad	adja
mi	adunk	adjuk
ti	adtok	adjátok
ők, Önök	adnak	adják
Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	adtam	
te	adtál	adtad
ő, Ön	adott	adta
mi	adtunk	adtuk
ti	adtatok	adtátok
ők,	adtak	adták

Önök		
Майбутній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok adni	fogom adni
te	fogsz adni	fogod adni
ő, Ön	fog adni	fogja adni
mi	fogunk adni	fogjuk adni
ti	fogtok adni	fogjátok adni
ők, Önök	fognak adni	fogják adni

CSINÁL, CSINÁLNI Mit csinálsz?		Робить, робити Що робиш?
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	csinálok	csinálok
te	csinálsz	csinálsz
ő, Ön	csinál	csinálja
mi	csinálunk	csináljuk
ti	csináltok	csináljátok
ők, Önök	csinálnak	csinálják
Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	csináltam	
te	csináltál	csináltad
ő, Ön	csinált	csinálta
mi	csináltunk	csináltuk
ti	csináltatok	csináltátok
ők, Önök	csináltak	csinálták
Майбутній час		

Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	csinálni fogok	csinálni fogom
te	csinálni fogsz	csinálni fogod
ő, Ön	csinálni fog	csinálni fogja
mi	csinálni fogunk	csinálni fogjuk
ti	csinálni fogtok	csinálni fogjátok
ők, Önök	csinálni fognak	csinálni fogják

ÉL, ÉLNI Hol élsz?		Живе, жити Де живеш?
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	élek	-
te	élsz	-
ő, Ön	él	-
mi	élünk	-
ti	élték	-
ők, Önök	élnek	-
Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	éltem	-
te	éltél	-
ő, Ön	élt	-
mi	éltünk	-
ti	éltetek	-
ők, Önök	élték	-

Майбутній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	élni fogok	-
te	élni fogsz	-
ő, Ön	élni fog	-
mi	élni fogunk	-
ti	élni fogtok	-
ők, Önök	élni fognak	-

ÉRT, ÉRTENI		Розуміє, розуміти
Értesz engem?		Розумієш мене?
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	érték	értem
te	értesz	érted
ő, Ön	ért	érti
mi	értünk	értjük
ti	értetek	értitek
ők, Önök	értenek	értik
Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	értettem	
te	értettél	értetted
ő, Ön	értett	értette
mi	értettünk	értettük
ti	értettetek	értettétek
ők,	értettek	értették

Önök		
Майбутній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok érteni	fogom érteni
te	fogsz érteni	fogod érteni
ő, Ön	fog érteni	fogjaérteni
mi	fogunk érteni	fogjuk érteni
ti	fogtok érteni	fogjátok érteni
ők, Önök	fognak érteni	fogják érteni

FIZET, FIZETNI		Платить, платити
Mennyit fizetek?		Скільки плачу?
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fizetek	fizetem
te	fizetsz	fizeted
ő, Ön	fizet	fizeti
mi	fizetünk	fizetjük
ti	fizettek	fizetitek
ők, Önök	fizetnek	fizetik
Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fizettem	
te	fizettél	fizetted
ő, Ön	fizetett	fizette
mi	fizettünk	fizettük
ti	fizettetek	fizettétek

ők, Önök	fizettek	fizették
Майбутній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok fizetni	fogom fizetni
te	fogsz fizetni	fogod fizetni
ő, Ön	fog fizetni	fogja fizetni
mi	fogunk fizetni	fogjuk fizetni
ti	fogtok fizetni	fogjátok fizetni
ők, Önök	fognak fizetni	fogják fizetni

FŐZ, FŐZNI Mit főzöl?		Варить, варити Що вариш?
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	főzök	főzöm
te	főzöl	főzöd
ő, Ön	főz	főzi
mi	főzünk	főzzük
ti	főztek	főzitek
ők, Önök	főznek	főzik
Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	főztem	
te	főztél	főzted
ő, Ön	főzött	főzi
mi	főztünk	főztük

ti	főztetek	főztétek
ők, Önök	főztek	főzték
Майбутній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok főzni	fogom főzni
te	fogsz főzni	fogod főzni
ő, Ön	fog főzni	fogja főzni
mi	fogunk főzni	fogjuk főzni
ti	fogtok főzni	fogjátok főzni
ők, Önök	fognak főzni	fogják főzni

GONDOL, GONDOLNI Mit gondolsz?		Думає, вважає, гадає, думати, вважати, гадати Що думаєш?
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	gondolok	gondolom
te	gondolsz	gondolod
ő, Ön	gondol	gondolja
mi	gondolunk	gondoljuk
ti	gondoltok	gondoljátok
ők, Önök	gondolnak	gondolják
Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	gondoltam	
te	gondoltál	gondoltad
ő, Ön	gondolt	gondolta

mi	gondoltunk	gondoltuk
ti	gondoltatok	gondoltátok
ők, Önök	gondoltak	gondolták
Майбутній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok gondolni	fogom gondolni
te	fogsz gondolni	fogod gondolni
ő, Ön	fog gondolni	fogja gondolni
mi	fogunkgondolni	fogjuk gondolni
ti	fogtok gondolni	fogjátok gondolni
ők, Önök	fognak gondolni	fogják gondolni

GYŰJT, GYŰJTENI Mit gyűjtesz?		Збирає, нагромаджує, накопичує, складає, збирати, нагромаджувати, накопичувати, складати, збирати Що збираєш?
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	gyűjtök	gyűjtöm
te	gyűjtesz	gyűjtöd
ő, Ön	gyűjt	gyűjti
mi	gyűjtünk	gyűjtjük
ti	gyűjtötök	gyűjtitek
ők, Önök	gyűjtenek	gyűjtik
Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	gyűjtöttem	

te	gyűjtöttél	gyűjtötted
ő, Ön	gyűjtött	gyűjtötte
mi	gyűjtöttünk	gyűjtöttük
ti	gyűjtöttetek	gyűjtöttétek
ők, Önök	gyűjtöttek	gyűjtötték
Майбутній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok gyűjteni	fogom gyűjteni
te	fogsz gyűjteni	fogod gyűjteni
ő, Ön	fog gyűjteni	fogja gyűjteni
mi	fogunk gyűjteni	fogjuk gyűjteni
ti	fogtok gyűjteni	fogjátok gyűjteni
ők, Önök	fognak gyűjteni	fogják gyűjteni

HALL, HALLANI Hallasz engem?		Чує, чути Чуєш мене?
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	hallok	hallom
te	hallasz	hallod
ő, Ön	hall	hallja
mi	hallunk	halljuk
ti	hallotok	halljátok
ők, Önök	hallanak	hallják
Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	hallottam	
te	hallottál	hallottad
ő, Ön	hallott	hallotta

mi	hallottunk	hallottuk
ti	hallottatok	hallottátok
ők, Önök	hallottak	hallották
Майбутній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok hallani	fogom hallani
te	fogsz hallani	fogod hallani
ő, Ön	fog hallani	fogjahallani
mi	fogunkhallani	fogjuk hallani
ti	fogtok hallani	fogjátok hallani
ők, Önök	fognak hallani	fogják hallani

HÍV, HÍVNI Hívok egy taxit.		Кличе, кликати, запрошувати, звати Викличу таксі.
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	hívok	hívom
te	hívsz	hívod
ő, Ön	hív	hívja
mi	hívunk	hívjuk
ti	hívtok	hívjátok
ők, Önök	hívnaк	hívják
Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	hívtam	
te	hívtál	hívtad

ő, Ön	hívott	hívta
mi	hívtunk	hívtuk
ti	hívtatok	hívtátok
ők, Önök	hívtak	hívták
Майбутній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok hívni	fogom hívni
te	fogsz hívni	fogod hívni
ő, Ön	fog hívni	fogja hívni
mi	fogunk hívni	fogjuk hívni
ti	fogtok hívni	fogjátok hívni
ők, Önök	fognak hívni	fogják hívni

HOZ, HOZNI Hozok egy széket.		Приносить, приносити, привезти, вирішити Принесу стілець.
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	hozok	hozom
te	hozol	hozod
ő, Ön	hoz	hozza
mi	hozunk	hozzuk
ti	hoztok	hozzátok
ők, Önök	hoznak	hozzák
Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	hoztam	
te	hoztál	hoztad

ő, Ön	hozott	hozta
mi	hoztunk	hoztuk
ti	hoztatok	hoztátok
ők, Önök	hoztak	hozták
Майбутній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok hozni	fogom hozni
te	fogsz hozni	fogod hozni
ő, Ön	fog hozni	fogja hozni
mi	fogunkhozni	fogjuk hozni
ti	fogtok hozni	fogjátok hozni
ők, Önök	fognak hozni	fogják hozni

ÍR, ÍRNI Írom a házi feladatomat.		Пише, писати Пишу своє домашнє завдання.
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	írok	írom
te	írsz	írod
ő, Ön	ír	írja
mi	írunk	írjuk
ti	írtok	írjátok
ők, Önök	írnak	írják
Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	írtam	
te	írtál	írtad
ő, Ön	írt	írta

mi	írtunk	írtuk
ti	írtatok	írtátok
ők, Önök	írtak	írták
Майбутній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok írni	fogom írni
te	fogsz írni	fogod írni
ő, Ön	fog írni	fogja írni
mi	fogunk írni	fogjuk írni
ti	fogtok írni	fogjátok írni
ők, Önök	fognak írni	fogják írni

ISMER, ISMERNI Ismerem Zoltánt.		Знає кого-н., що-н., знатикого- н., що-н. Знаю Золтана.
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	ismerek	ismerem
te	ismersz	ismered
ő, Ön	ismer	ismeri
mi	ismerünk	ismerjük
ti	ismertek	ismeritek
ők, Önök	ismernek	ismerik
Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	ismertem	
te	ismertél	ismerted

ő, Ön	ismert	ismerte
mi	ismertünk	ismertük
ti	ismertetek	ismertétek
ők, Önök	ismertek	ismerték
Майбутній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok ismerni	fogom ismerni
te	fogsz ismerni	fogod ismerni
ő, Ön	fog ismerni	fogja ismerni
mi	fogunk ismerni	fogjuk ismerni
ti	fogtok ismerni	fogjátok ismerni
ők, Önök	fognak ismerni	fogják ismerni

JAVÍT, JAVÍTANI A tanárnő javítja a dolgozatokat.		Лагодить, чинить, виправляє, перевіряє, лагодити, чинити, виправляти, перевіряти Вчителька виправляє роботи.
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	javítok	javítom
te	javítasz	javítod
ő, Ön	javít	javítja
mi	javítunk	javítjuk
ti	javítotok	javítjátok
ők, Önök	javítanak	javítják
Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання

én	javítottam	
te	javítottál	javítottad
ő, Ön	javított	javította
mi	javítottunk	javítottuk
ti	javítottatok	javítottátok
ők, Önök	javítottak	javították

Майбутній час

Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok javítani	fogom javítani
te	fogsz javítani	fogod javítani
ő, Ön	fog javítani	fogja javítani
mi	fogunkjavítani	fogjuk javítani
ti	fogtok javítani	fogjátok javítani
ők, Önök	fognak javítani	fogják javítani

KÉRDEZ, KÉRDEZNI Mit kérdeztél?		Питає, питати Що ти питав?
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	kérdezek	kérdezem
te	kérdezel	kérdezed
ő, Ön	kérdez	kérdezi
mi	kérdezünk	kérdezzük
ti	kérdezték	kérdezték
ők, Önök	kérdeznek	kérdezik
Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	kérdeztem	
te	kérdeztél	kérdezted
ő, Ön	kérdezt	kérdezte

mi	kérdeztünk	kérdeztük
ti	kérdeztetek	kérdeztétek
ők, Önök	kérdeztek	kérdezték
Майбутній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok kérdezni	fogom kérdezni
te	fogsz kérdezni	fogod kérdezni
ő, Ön	fog kérdezni	fogja kérdezni
mi	fogunkkérdezni	fogjuk kérdezni
ti	fogtok kérdezni	fogjátok kérdezni
ők, Önök	fognak kérdezni	fogják kérdezni

KÉSZÍT, KÉSZÍTENI Mit készítünk vasárnapi ebédre?		Робить, виробляє, готує, виробляє,робити, виробляти, готувати, виробляти Що приготуємо на обід у неділю?
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	készíték	készítem
te	készítesz	készítéd
ő, Ön	készít	készíti
mi	készítünk	készítjük
ti	készítetek	készítitek
ők, Önök	készítenek	készítik
Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	készítettem	

te	készítettél	készítetted
ő, Ön	készített	készítette
mi	készítettünk	készítettük
ti	készítettetek	készítettétek
ők, Önök	készítettek	készítették
Майбутній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok készíteni	fogom készíteni
te	fogsz készíteni	fogod készíteni
ő, Ön	fog készíteni	fogja készíteni
mi	fogunkkészíteni	fogjuk készíteni
ti	fogtok készíteni	fogjátok készíteni
ők, Önök	fognak készíteni	fogják készíteni

MOND, MONDANI Mondok neked valamit.		Каже, говорить, казати, ГОВОРИТИ Скажу тобі щось.
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	mondok	mondom
te	mondasz	mondod
ő, Ön	mond	mondja
mi	mondunk	mondjuk
ti	mondotok	mondjátok
ők, Önök	mondanak	mondják
Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	mondtam	
te	mondtál	mondtad

ő, Ön	mondott	mondta
mi	mondottunk	mondtuk
ti	mondtatok	mondátok
ők, Önök	mondtak	mondták
Майбутній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok mondani	fogom mondani
te	fogsz mondani	fogod mondani
ő, Ön	fog mondani	fogja mondani
mi	fogunk mondani	fogjuk mondani
ti	fogtok mondani	fogjátok mondani
ők, Önök	fognak mondani	fogják mondani

MOS, MOSNI Fogat mosok.		Миє, чистить, мити, чистити Чищу зуби.
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	mosok	mondom
te	mosol	mondod
ő, Ön	mos	mondja
mi	mosunk	mondjuk
ti	mostok	mondjátok
ők, Önök	mosnak	mondják
Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання

én	mondtam	
te	mondtál	mondta
ő, Ön	mondott	mondta
mi	mondottunk	mondtuk
ti	mondtatok	mondtatok
ők, Önök	mondtak	mondták

Майбутній час

Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok mondani	fogom mondani
te	fogsz mondani	fogod mondani
ő, Ön	fog mondani	fogja mondani
mi	fogunkmondani	fogjuk mondani
ti	fogtok mondani	fogjátok mondani
ők, Önök	fognak mondani	fogják mondani

MUTAT, MUTATNI Mutatok neked egy fotót.		Показує, показувати, свідчити, зобразити Покажу тобі фото.
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	mutatok	mutatom
te	mutatsz	mutatod
ő, Ön	mutat	mutatja
mi	mutatunk	mutatjuk
ti	mutattok	mutatjátok
ők, Önök	mutatnak	mutatják
Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання

én	mutattam	
te	mutattál	mutattad
ő, Ön	mutatott	mutatta
mi	mutattunk	mutattuk
ti	mutattatok	mutattátok
ők, Önök	mutattak	mutatták

Майбутній час

Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok mutatni	fogom mutatni
te	fogsz mutatni	fogod mutatni
ő, Ön	fog mutatni	fogja mutatni
mi	fogunkmutatni	fogjuk mutatni
ti	fogtok mutatni	fogjátok mutatni
ők, Önök	fognak mutatni	fogják mutatni

NÉZ, NÉZNI A kedvenc filmemet nézem.		Дивиться, дивитися Дивлюся свій улюблений фільм.
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	nézek	nézem
te	nézel	nézed
ő, Ön	néz	nézi
mi	nézünk	nézzük
ti	néztek	nézitek
ők, Önök	néznek	nézik
Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	néztem	

te	néztél	nézted
ő, Ön	nézett	nézte
mi	néztünk	néztük
ti	néztetek	néztétek
ők, Önök	néztek	nézték
Майбутній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok nézni	fogom nézni
te	fogsz nézni	fogod nézni
ő, Ön	fog nézni	fogja nézni
mi	fogunknézni	fogjuk nézni
ti	fogtok nézni	fogjátok nézni
ők, Önök	fognak nézni	fogják nézni

ÖLEL, ÖLELNI Ölelek.		Обіймає, обіймати Я тебе обіймаю.
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	ölelek	ölelem
te	ölelsz	öleled
ő, Ön	ölel	öleli
mi	ölelünk	öleljük
ti	öleltek	ölelitek
ők, Önök	ölelnek	ölelik
Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання

én	öleltem	
te	öleltél	ölelted
ő, Ön	ölelt	ölelte
mi	öleltünk	öleltük
ti	öleltetek	öleltétek
ők, Önök	öleltek	ölelték

Майбутній час

Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok ölelni	fogom ölelni
te	fogsz ölelni	fogod ölelni
ő, Ön	fog ölelni	fogja ölelni
mi	fogunkölelni	fogjuk ölelni
ti	fogtok ölelni	fogjátok ölelni
ők, Önök	fognak ölelni	fogják ölelni

REMÉL, REMÉLNI Remélem, hogy minden jó lesz.		Надіється, надіятися, сподіватися Сподіваюся, що все буде добре.
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	remélek	remélem
te	remélsz	reméled
ő, Ön	remél	reméli
mi	remélünk	reméljük
ti	remélték	reméltétek
ők, Önök	remélnek	remélik

Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	reméltem	
te	reméltél	remélted
ő, Ön	remélt	remélte
mi	reméltünk	reméltük
ti	reméltetek	reméltétek
ők, Önök	reméltek	remélték
Майбутній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok remélni	fogom remélni
te	fogsz remélni	fogod remélni
ő, Ön	fog remélni	fogja remélni
mi	fogunk remélni	fogjuk remélni
ti	fogtok remélni	fogjátok remélni
ők, Önök	fognak remélni	fogják remélni

RENDEL, RENDELNI Rendelek egy sajtos pizzát.	ЗАМОВЛЯЄ, ЗАМОВЛЯТИ ЗАМОВЛЯЮ сирну піццу.	
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	rendelek	rendelem
te	rendelsz	rendeled
ő, Ön	rendel	rendeli
mi	rendelünk	rendeljük
ti	rendeltek	rendelitek
ők, Önök	rendelnek	rendelik
Минулий час		

Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	rendeltem	
te	rendeltél	rendelted
ő, Ön	rendelt	rendelte
mi	rendeltünk	rendeltük
ti	rendeltetek	rendeltétek
ők, Önök	rendeltek	rendelték
Майбутній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok rendelni	fogom rendelni
te	fogsz rendelni	fogod rendelni
ő, Ön	fog rendelni	fogja rendelni
mi	fogunkrendelni	fogjuk rendelni
ti	fogtok rendelni	fogjátok rendelni
ők, Önök	fognak rendelni	fogják rendelni

SIMOGAT, SIMOGATNI Ha van egy kis időm, simogatom a macskámat.		Гладить, гладити, погладити Якщо маю трохи вільного часу, гладжу свою кицю.
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	simogatok	simogatom
te	simogatsz	simogatod
ő, Ön	simogat	simogatja
mi	simogatunk	simogatjuk
ti	simogattok	simogatjátok
ők, Önök	simogatnak	simogatják

Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	simogattam	
te	simogattál	simogattad
ő, Ön	simogatott	simogatta
mi	simogattunk	simogattuk
ti	simogattatok	simogattátok
ők, Önök	simogattak	simogatták
Майбутній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok simogatni	fogom simogatni
te	fogsz simogatni	fogod simogatni
ő, Ön	fog simogatni	fogja simogatni
mi	fogunksimogatni	fogjuk simogatni
ti	fogtok simogatni	fogjátok simogatni
ők, Önök	fognak simogatni	fogják simogatni

SÜT, SÜTNI Hétvégén sütök egy tortát.		Смажить, пече, світить, смажити, пекти, світити На вихідних спечу торт.
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	sütök	sütöm
te	sütsz	sütöd
ő, Ön	süt	süti
mi	sütünk	sütjük
ti	süttök	sütitek
ők, Önök	sütnek	sütik

Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	sütöttem	
te	sütöttél	sütötted
ő, Ön	sütött	sütötte
mi	sütötünk	sütöttük
ti	sütöttetek	sütöttétek
ők, Önök	sütöttek	sütötték
Майбутній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok sütni	fogom sütni
te	fogsz sütni	fogod sütni
ő, Ön	fog sütni	fogja sütni
mi	fogunksütni	fogjuk sütni
ti	fogtok sütni	fogjátok sütni
ők, Önök	fognak sütni	fogják sütni

SZERET, SZERETNI Szeretem a pisztácia fagyit.		Любить, кохає, любити, кохати Люблю фісташкове морозиво.
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	szeretek	szeretem
te	szeretsz	szereted
ő, Ön	szeret	szereti
mi	szeretünk	szeretjük
ti	szerettek	szeretitek
ők, Önök	szeretnek	szeretik
Минулий час		

Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	szerettem	
te	szerettél	szeretted
ő, Ön	szeretett	szerette
mi	szerettünk	szerettük
ti	szerettetek	szerettétek
ők, Önök	szerettek	szerették
Майбутній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok szeretni	fogom szeretni
te	fogsz szeretni	fogod szeretni
ő, Ön	fog szeretni	fogja szeretni
mi	fogunkszeretni	fogjuk szeretni
ti	fogtok szeretni	fogjátok szeretni
ők, Önök	fognak szeretni	fogják szeretni

TAKARÍT, TAKARÍTANI Szombaton általában takarítok.		Прибирає, прибирати У суботу зазвичай прибираю.
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	takarítok	takarítom
te	takarítasz	takarítod
ő, Ön	takarít	takarítja
mi	takarítunk	takarítjuk
ti	takarítotok	takarítjátok
ők, Önök	takarítanak	takarítják

Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	takarítottam	
te	takarítottál	takarítottad
ő, Ön	takarított	takarította
mi	takarítottunk	takarítottuk
ti	takarítottatok	takarítottátok
ők, Önök	takarítottak	takarították
Майбутній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok takarítani	fogom takarítani
te	fogsz takarítani	fogod takarítani
ő, Ön	fog takarítani	fogja takarítani
mi	fogunktakarítani	fogjuk takarítani
ti	fogtok takarítani	fogjátok takarítani
ők, Önök	fognak takarítani	fogják takarítani

TANUL, TANULNI A magyar nyelvet tanulom.		Вчиться, вчитися Вчу угорську мову.
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	tanulok	tanulom
te	tanulsz	tanulod
ő, Ön	tanul	tanulja
mi	tanulunk	tanuljuk
ti	tanultok	tanuljátok
ők,	tanulnak	tanulják

Önök		
Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	tanultam	
te	tanultál	tanultad
ő, Ön	tanult	tanulta
mi	tanultunk	tanultuk
ti	tanultatok	tanultátok
ők, Önök	tanultak	tanulták
Майбутній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok tanulni	fogom tanulni
te	fogsz tanulni	fogod tanulni
ő, Ön	fog tanulni	fogja tanulni
mi	fogunktanulni	fogjuk tanulni
ti	fogtok tanulni	fogjátok tanulni
ők, Önök	fognak tanulni	fogják tanulni

TÖLT, TÖLTENI Hány napot töltesz a tengerparton?	Наливає, насипає, начиняє, заряджає, проводить, наливати, насипати, начиняти, заряджати, проводити Скільки днів проводиш на морському узбережжі?	
Теперішній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	töltök	töltöm
te	töltesz	töltöd
ő, Ön	tölt	tölti

mi	töltünk	töltjük
ti	töltötök	töltitek
ők, Önök	töltenek	töltik
Минулий час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	töltöttem	
te	töltöttél	töltötted
ő, Ön	töltött	töltötte
mi	töltöttünk	töltöttük
ti	töltöttetek	töltöttétek
ők, Önök	töltöttek	töltötték
Майбутній час		
Загальне дієвідмінювання		Означене дієвідмінювання
én	fogok tölteni	fogom tölteni
te	fogsz tölteni	fogod tölteni
ő, Ön	fog tölteni	fogja tölteni
mi	fogunktölteni	fogjuk tölteni
ti	fogtok tölteni	fogjátok tölteni
ők, Önök	fognak tölteni	fogják tölteni

2.3. ІМЕННИК

A FŐNÉV

2.3.1. Загальна характеристика іменника

В угорській мові іменники поділяються на два види: конкретні (*konkrét*) та абстрактні (*elvont*). Конкретні у свою чергу поділяються на загальні імена (*köznév*) та власні імена (*tulajdonnév*).

За структурою іменники поділяються на прості (*egyszerű*), утворені від інших частин мови (*képzett*), складні слова (*összetett szó*).

У реченні іменник може виражати свою роль за допомогою відмінкових закінчень та післяйменників. Для іменника характерними є афікси числівника та присвійності. У реченні іменник може виступати підметом, додатком, обставиною.

2.3.2. Відмінювання іменників

Відмінювання іменників означає доповнення іменника відмінковими афіксами та закінченнями.

Утворення множини іменників (*a többes szám*)

Множина іменників в угорській мові утворюється за допомогою показника **-k**. Цей показник може приєднуватися до основи іменника як безпосередньо, так і за допомогою сполучного голосного (відповідно до гармонії голосних).

Якщо основа слова закінчується на голосну, то показник -k приєднується до основи слова безпосередньо	<i>autók</i> (автомобілі), <i>taxik</i> , <i>hajók</i> (кораблі), <i>sípók</i> (взуття), <i>kiflik</i> (рогалики)
Якщо остання голосна іменника -a або -e , то після додавання показника множини, вони подовжуються	<i>fa</i> → <i>fák</i> (дерева), <i>iskola</i> → <i>iskolák</i> (школи), <i>szoba</i> → <i>szobák</i> (кімнати), <i>körte</i> → <i>körték</i> (груші), <i>alma</i> → <i>almák</i> (яблука), <i>táska</i> → <i>táskák</i> (сумки)
До слів, що зкінчуються на приголосну, показник -k приєднується за допомогою сполучного голосного. Для слів з голосними заднього ряду	<i>asztalok</i> (столи), <i>ablakok</i> (вікна), <i>lányok</i> (дівчата), <i>lakások</i> (квартири), <i>tanárok</i> (вчителі), <i>polcok</i> (полиці)

таким сполучним голосним є -o .	
! Слова з голосними заднього ряду, як правило односкладові, за походженням давньоугорські, отримують сполучну -a (таких слів небагато)	<i>ágy<u>a</u>k</i> (ліжка), <i>ház<u>a</u>k</i> (будинки), <i>toll<u>a</u>k</i> (ручки), <i>fal<u>a</u>k</i> (стіни), <i>szótár<u>a</u>k</i> (словники)
Слова з голосними переднього ряду отримують сполучну голосну -e .	<i>szék<u>e</u>k</i> (стілці), <i>szekrén<u>e</u>k</i> (шафи), <i>kép<u>e</u>k</i> (картини), <i>fűzet<u>e</u>k</i> (зошити), <i>zöldség<u>e</u>k</i> (овочі)
Якщо в останньому складі багатоскладного слова є голосні ö, ő, ü, ú, то сполучною голосною у такому випадку буде -ö . ! але з цього правила є ряд винятків	<i>gyümölc<u>s</u>ö<u>k</u></i> (фрукти), <i>görög<u>ö</u>k</i> (греки), <i>tök<u>ö</u>k</i> (дуні), <i>függöny<u>ö</u>k</i> (штори) <i>köny<u>v</u>e<u>k</u></i> (книги), <i>föld<u>e</u>k</i> (землі)

Зверніть увагу! У ряді іменників під час утворення множини довгі голосні основи переходять у короткі: pohár→poharak(стакани), kanál→kanalak(ложки), tél→telek(зими), kéz→kezek(руки), út→utak(дороги), híd→hidak(мости).

У багатьох іменників остання голосна основи випадає: szobor→szobrok(статуї), cukor→cukrok(цукри), terem→termek(зали).

Багато односкладових слів отримують сполучний звук v: szó→szavak(слова), kő→kövek(камні), tó→tavak(озера), fű→füvek(трави), ló→lovak(коні).

При утворенні відмінкових форм показник множини ставиться після основи і до нього приєднується відповідне відмінкове закінчення: *könyv*→*könyvek*→*könyveket*(*книга*→*книги*→*книги* у знахідному відмінку), *toll*→*tollak*→*tollakat*(*ручка*→*ручки*→*ручки* у знахідному відмінку), *asztal*→*asztalok*→*asztalokat*(*стіл*→*столи*→*столи* у знахідному відмінку), *ház*→*házak*→*házakban*(*будинок*→*будинки*→*у будинках*). При утворенні знахідного відмінка від множини іменників сполучною голосною для слів з голосними заднього ряду є тільки **-a**, а для слів з голосними переднього ряду лише **-e**.

В угорській мові множина за допомогою показника **-k** утворюється і від питальних та вказівних займенників: *ki?*(*хто?*)→*kik?* *mi?*(*що?*)→*mi?* *ez*→*ezek*(*цей*→*ці*), *az*→*azok*(*той*→*ті*). ***Kik ezek az emberek?*** *Хто ці люди?*

Іменник не узгоджується з попереднім числівником або словом, яке його заміняє. Після слів ***sok***(багато), ***kevés***(мало), питань ***hány?*** ***mennyi?***(скільки?) також іменник залишається в однині. Наприклад, ***tíz könyv***(десять книг), ***sok gyümölcs***(багато фруктів), ***hány ember van itt?***(скільки людей є тут?).

Присвійний афікс

Abirtokjel

В угорській мові можна виразити присвійність за допомогою афікса-**é**. ***A diák könyve=a diáké***→*книга студента*, ***az anya tolla=az anyáé***→*ручка мамі*. Цей афікс вживається тоді, коли присвійність можна виразити одним словом. ***Kié ez a táska?***(*Чия це сумка?*) ***Az anyáé.***(*Мамина*).

Особово-присвійні закінчення іменників

A birtokos személyjelezés

В угорській мові для вираження присвійних відносин вживаються спеціальні особово-присвійні закінчення, які приєднуються безпосередньо до іменників та прикметників. Розрізняють одного та багатьох володарів і одне та багато чим володіють.

Якщо слово закінчується на голосну, то у першій та другій особі однини та множини, особово-присвійні закінчення додаються безпосередньо до основи слова: *szoba*→*szobám*(кімната→моя кімната), *dzseki*→*dzsekid*(куртка→твоя куртка), *szoba*→*szobánk*(кімната→наша кімната), *dzseki*→*dzsekitek*(куртка→ваша куртка). Якщо слово закінчується на приголосну, то в першій та другій особі однини та другій особі множини, особово-присвійні закінчення додаються з допомогою сполучних голосних згідно з гармонією голосних: *laptop*→*laptopom* (мій ноутбук), *toll*→*tollad* (твоя ручка), *kép*→*képetek* (Ваша картина). У першій особі множини сполучна голосна завжди **-u** або **-ü** згідно з гармонією голосних: *laptop*→*laptopunk* (наш ноутбук), *kép*→*képünk* (наша картина).

Найбільше труднощів виникає з третьою особою однини та множини. У третій особі однини до основи слів, які закінчуються на голосну, додається закінчення **-ja**, **-je** згідно з гармонією голосних: *szoba*→*szobája*(їйого або ваша кімната), *dzseki*→*dzsekije*(їйого або Ваша куртка). До дієслів, які закінчуються на приголосні **-s**, **-sz**, **-z**, **-zs**, **-c**, **-cs** та м'які **-gy**, **-ny**, **-ty**, **-ly**, **-j** додається закінчення **-a**, **-e** згідно з гармонією голосних: *lakás*→*lakása*(їйого або Ваша квартира), *kés*→*kése*(їйого або Ваш ніж). Стосовно слів, що закінчуються на інші приголосні, немає чітких правил. Зазвичай, форма присвійності подається у словниках, але після **-k**, **-d**, **-t**, **-p**, **-g**, **-n**, **-r** додаються закінчення **-ja**, **-je**.

Це стосується і третьої особи множини, де особово-присвійні закінчення **-uk**, **-ük** додаються до слів, які закінчуються на вищеперераховані приголосні, а закінчення **-juk**, **-jük** додаються до слів, що закінчуються на голосну та інші приголосні: *szoba*→*szobájuk*(їхня кімната), *dzseki*→*dzsekijük* (їхня куртка), *lakás*→*lakásuk* (їхня квартира), *kés*→*késük* (їхній ніж).

У третій особі множини займенник **ők** втрачає ознаку множини, форма множини зберігається тільки у того, чим володіють: **az ő könyvük** їхня книга. Якщо володарем є займенник **Őnő** або іменник, ознака

множини зберігається лише у володаря, а те чим володіють, стоїть в однині: **az Önök könyve** *їхня книга*.

Зверніть увагу! Особовий займенник у присвійних конструкціях вживати не потрібно, адже закінчення вказує на особу. Особовий займенник вживається лише у тому випадку, якщо на нього падає змістовий наголос. Перед присвійною конструкцією в угорській мові вживається означений артикль. Присвійні форми можуть вживатися у різних відмінках: *táskámban* → у моїй сумці, *asztalodon* → на твоєму столі, *kertemből* → з мого саду. Частини тіла вживаються у присвійній формі: *fáj a fejem* → болить моя голова.

Особово-присвійні закінчення (одне, чим володіють)

	Слова, що закінчуються на голосну	Слова, що закінчуються на приголосну, з голосними заднього ряду чи змішаними голосними	Слова, що закінчуються на приголосну, з голосними переднього ряду
<i>az én</i>	-m	-om, -am	-em, -öm
<i>a te</i>	-d	-od, -ad	-ed, -öd
<i>az ő, Ön tanár</i>	-ja, -je	-a, -ja	-e, -je
<i>a mi</i>	-nk	-unk	-ünk
<i>a ti</i>	-tok, -tek, -tök	-otok, -atok	-etek, -ötök
<i>az ő, Önök, tanárok</i>	-juk, -jük	-uk, -juk	-ük, -jük

<i>az én</i>	sapkám	dzsekim	szótárom	tollam	könyvem	bőröndöm

<i>a te</i>	sapkád	dzsekid	szótárod	tollad	könyved	bőröndöd
<i>az ő, Ön tanár</i>	sapkája	dzsekije	szótára	tolla	könyve	bőröndje
<i>a mi</i>	sapkánk	dzsekink	szótárunk	tollunk	könyvünk	bőröndünk
<i>a ti</i>	sapkátok	dzsekitek	szótáratok	tollatok	könyvetek	bőröndötök
<i>az ő, Önök, tanárok</i>	sapkájuk	dzsekijük	szótáruk	tolluk	könyvük	bőröndjük

Іменникові закінчення, що виражають просторові відношення

Esetragok

В угорській мові просторові відношення виражаються за допомогою закінчень, а не прийменників, як в українській мові. Вони відповідають на питання: **Hol?Де?Hova?Куди? Honnan?Звідки?**Щоб легше запам'ятати ці питання та напрямки, за які вони відповідають, можна вчити їх із дієсловами: **Hol van?Де знаходиться?Hova megy?Кудийде?Honnan jön?Звідкийде?**

На питання **Hol van?** відповідають такі закінчення:

-ban, -ben відповідає українському прийменнику *в/у* (у чомусь, у середині)

-n, -on, -en, -ön відповідає українському прийменнику *на*(на чомусь, на поверхні)

-nál, -nél відповідає українському прийменнику *біля*

Наприклад: *doboz-ban*(у коробці), *doboz-on*(на коробці), *doboz-nál*(біля коробки).

На питання **Hova?** відповідають такі закінчення:

-ba, -be відповідає українському прийменнику *в/у* (у середину)

-ra, -re відповідає українському прийменнику *на* (на кого? на що?)

-hoz, -hez, -höz відповідає українському прийменнику до (до кого? до чого?)

Наприклад: *doboz-ba* (у коробку), *doboz-ra* (на коробку), *doboz-hoz* (до коробки).

На питання **Honnan jön?** відповідають такі закінчення:

-ból, -ből відповідає українському прийменнику із, з (із когось, чогось із середини)

-ról, -ről відповідає українському прийменнику із, з (з поверхні)

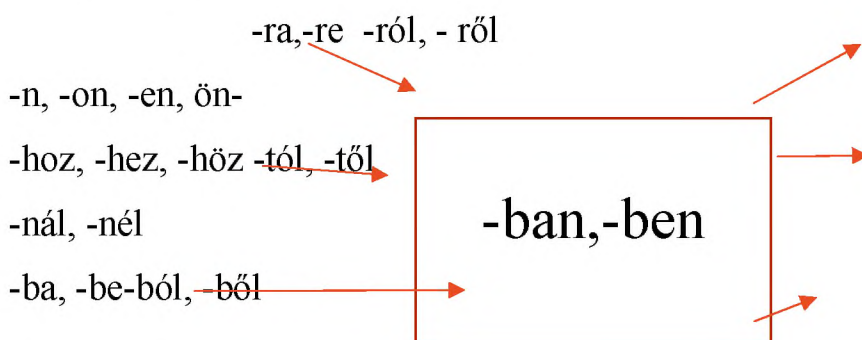
-tól, -től відповідає українському прийменнику від

Наприклад: *doboz-ból* (із коробки (з середини)), *doboz-ról* (з коробки (з поверхні)), *doboz-tól* (від коробки).

Зверніть увагу! Закінчення додаються до основи слова згідно з гармонією голосних: *autóban* (у автомобілі), *szekrényben* (у шафі), *asztalon* (на столі), *hegyre* (на гору) stb.

Якщо слово закінчується на коротку **-a** або **-e**, то після додавання закінчення ця голосна подовжується: **a** → **á**, **e** → **é**. Напр., *szoba+ban* → *szob**á**ban*, *fülke+ben* → *fülk**é**ben*.

Зображення 1¹⁴.

Hol van? Де знаходиться?

-ban, -ben	-n, -on, -en, -ön	-nál, -nél

¹⁴Зображення запозичено із сайту <https://repozitorij.ffos.hr/islandora/object/ffos:1801/preview>.

autó ban <i>в автомобілі</i>	kocs in <i>на автомобілі</i>	táblán ál <i>біля дошки</i>
ház ban <i>у будинку</i>	emelet en <i>на поверсі</i>	házn ál <i>біля будинку</i>
szobá ban <i>у кімнаті</i>	asztal on <i>на столі</i>	épület nél <i>біля будівлі</i>
tanterem ben <i>в аудиторії</i>	szék en <i>на стільці</i>	ablak nál <i>біля вікна</i>
kert ben <i>у саду</i>	föld ön <i>на землі</i>	erdő nél <i>біля лісу</i>
erdő ben <i>у лісі</i>	híd on <i>на мості</i>	orvos ná ly <i>лікаря</i>

Hova megy? Куди йде?

-ba, -be	-ra, -re	-hoz, -hez, -höz
autó ba <i>в автомобіль</i>	asztal ra <i>на стіл</i>	ablak hoz <i>до вікна</i>
ház ba <i>у будинок</i>	hegy re <i>на гору</i>	épület hez <i>до будівлі</i>
szobá ba <i>у кімнату</i>	szék re <i>на стілець</i>	erdő höz <i>до лісу</i>
tanterem be <i>в аудиторію</i>	táblá ra <i>на дошку</i>	orvos hoz <i>до лікаря</i>
kert be <i>у сад</i>	padló ra <i>на підлогу</i>	híd hoz <i>до мосту</i>
erdő be <i>у ліс</i>	tető re <i>на дах</i>	lecké hez <i>до уроку</i>

Honnan jön? Звідки йде?

-ból, -ből	!-ról, -ről <i>має ще одне значення: про кого, про що</i>	-tól, -től
autó ból <i>з автомобіля</i>	asztal ról <i>зі столу</i>	ablak tól <i>від вікна</i>
ház ból <i>з будинку</i>	hegy ről <i>з гори</i>	orvos tól <i>від лікаря</i>
szobá ból <i>з кімнати</i>	szék ről <i>з стільця</i>	erdő től <i>від лісу</i>
tanterem ből <i>з аудиторії</i>	táblá ról <i>з дошки</i>	hegy től <i>від гори</i>
kert ből <i>з саду</i>	film ről <i>про фільм</i>	tért től <i>від площі</i>
erdő ből <i>з лісу</i>	munkár ól <i>про роботу</i>	híd től <i>від мосту</i>

Зверніть увагу!

1. Географічні назви, а саме міста та країни, вживаються із суфіксами *-ban, -ben, -ba, -be, -ból, -ből: Ukrajnában, Lengyelországban, Szlovákiában, Kijevben, Berlinben; Ukrajnába, Lengyelországba, Szlovákiába, Kijevbe, Berlinbe; Ukrajnából, Lengyelországból, Szlovákiából, Kijevből, Berlinből* stb. Проте Угорщина вживається із суфіксом *-on, -ra, -ról: Magyarországon, Magyarországra, Magyarországról*. Це стосується і більшості угорських міст: *Nyíregyházán, Szegeden, Miskolcon, Budapesten, Budán, Pesten* stb. Однак, назви населених пунктів, що закінчуються на слово *-falu, -város*, а також приголосні *-m, -n, -ny*, голосну *-ita* більшість назв на *-r, -j* вживаються із суфіксами *-ban, -ben, -ba, -be, -ból, -ből: Tiszaújvárosban, Debrecenben, Esztergomban, Szabadiban, Egerben, Győrben* stb¹⁵.
2. Дні тижня в угорській мові вживаються із суфіксом *-n, -on, -en, -ön: hétfő* понеділок *hétfőny* понеділок. Неділя *vasárnap* не вживається із жодним суфіксом.
3. Прислівники *далеко messze* та *близько közel* вживаються із певними суфіксами: далеко завжди від чогось: *messze -tól, -től: Messze van a belvárostól. Знаходиться далеко від середмістя.* *közel -hoz, -hez, -höz: Közel lakik a belvároshoz. Живе близько до середмістя.*

Виразення знахідного відмінка

A tárgy eset

Знахідний відмінок в угорській мові виражається за допомогою суфікса *-t*. Відповідає на питання *kit? кого? mit? що?* У реченні знахідний відмінок виступає прямим додатком та показує на кого або на що переходить дія. *Olvasok egy könyvet. Читаю книгу. Mit olvasol? Що читаєш? Nézek egy filmet. Дивлюся фільм. Mit nézek? Що дивлюся? Várok egy asszonyt. Чекаю жінку. Kit vársz? Кого чекаю?*

¹⁵Укладено за Hlavacska E., Hoffmann I., Laczkó T., Maticsák S. Hungarolingua 3. Magyar nyelvkönyv. Debreceni Nyári Egyetem, 1999. o.13.

Якщо основа слова закінчується на голосну, то знахідний відмінок виражається суфіксом *-t*: *autót, cipőt*. Короткі голосні *-a* та *-e* переходять в *-á, -é*: *almát, körtét*. Якщо основа слова закінчується на приголосну, то між основою слова та суфіксом вживається сполучна голосна у відповідності до гармонії голосних: *-ot, -at, -et, -öt*.

До слів, основа яких закінчується на -ó, -u, -ú, -i, -í, -é, -ő, -ü, -ű , приєднується суфікс -t	<i>autót</i> (автомобіль), <i>cipőt</i> (взуття), <i>túrót</i> (твороз), <i>férfit</i> (чоловіка), <i>taxit</i> (maxi), <i>kiflit</i> (рогалик), <i>szőlőt</i> (виноград), <i>kávét</i> (каву), <i>gyümölcslevet</i> (фруктовий сік)
Короткі голосні -a та -e у кінці слова після додавання суфікса -t подовжуються	<i>almát</i> (яблуко), <i>körtét</i> (грушу), <i>szilvát</i> (сливу), <i>apát</i> (батька), <i>Évát</i> (Єву), <i>zsemlet</i> (булочку)
Після приголосних -l, -r, -n, -ny, -j, -ly, -s, -sz, -z суфікс також додається без сполучної голосної	<i>tojást</i> (яйце), <i>pénzt</i> (гроші), <i>lányt</i> (дівчину), <i>banánt</i> (банан), <i>süteményt</i> (мистечко), <i>asztalt</i> (стіл), <i>lekvárt</i> (варення)
! але з цього правила є кілька винятків	<i>halat</i> (рибу), <i>tejet</i> (молоко), <i>fejet</i> (голову), <i>méz</i> (мед), <i>vajat</i> (масло), <i>kenyeret</i> (хліб), <i>helyet</i> (місце)
Слова з голосними заднього ряду	<i>diákot</i> (студента), <i>ablakot</i> (вікно),

або зі змішаними голосними, основа яких закінчується на приголосну, отримують суфікс -ot	<i>újságot</i> (газету), <i>országot</i> (країну), <i>sajtot</i> (cup), <i>napot</i> (день)
! Слова з голосними заднього ряду, як правило односкладові, за походженням давньоугорські, отримують суфікс -at (таких слів небагато)	<i>tollat</i> (ручку), <i>házat</i> (будинок), <i>várat</i> (замок), <i>lábát</i> (ногу)
До слів з голосними переднього ряду, основа яких закінчується на приголосну, додається суфікс -et	<i>széket</i> (стілець), <i>füzetet</i> (зошит), <i>képet</i> (картину), <i>zöldséget</i> (овочі), <i>ecetet</i> (оцет), <i>vizet</i> (воду)
До слів з голосними переднього ряду у останньому складі яких -ö, -ő, -ü, -ű, додається суфікс -öt	<i>gyömolcsöt</i> (фрукт), <i>tököt</i> (диню), <i>mérnököt</i> (інженера), <i>ködöt</i> (туман)
! але	<i>könyvet</i> (книгу), <i>földet</i> (землю), <i>hölgyet</i> (жінку), <i>völgyet</i> (долину)

У складних словах при виборі сполучної голосної вирішальною є остання частина слова: *könyvespolc* → *könyvespolcot*(книжкову полицю), *napszemüveg* → *napszemüveget* (сонячні окуляри).

В іншомовних словах чи словах іншомовного походження вирішальною є остання голосна: *koncertet* (концерт), *múzeumot*(музей).

У деяких іменниках особливістю утворення знахідного відмінка є те, що:

1) остання, довга голосна слова стає короткою:

madár → *madarat* пташку *híd* → *hidat* міст

kanál → *kanalat* ложку *nyár* → *nyarat* літо

bogár → *bogarat* жука *víz* → *vizet* воду

út → *utat* дорогу *tűz* → *tüzet* вогонь

2) остання голосна основи випадає:

szobor → *szobrot* статую *eper* → *epret* полуницю

cukor → *cukrot* цукор *terem* → *termet* зал

3) багато односкладових слів, які закінчуються на довгу голосну, отримують сполучний звук **v** і стають короткими:

ló → *lovat* коня *kő* → *követ* каменя

hó → *havat* снігу *fű* → *fűvet* трави

tó → *tavat* озера *mű* → *művet!* твору! Не стає короткою!

Виразення давального відмінка

Dativus, részeseset

Давальний відмінок в угорській мові виражається закінченням **-nak** або

-nek відповідно до гармонії голосних: *virágot veszek Évának* → купую квіти Єви, *levelet írok Péternek* → пишу листа Петрові. У множині суфікс додається до форми множини: *diákoknak* → студентам.

Цей відмінок вживається у конструкціях присвійності: *Évának a virága* → квітка Єви, а *diáknak a könyve* → книжка студента.

Виразення орудного відмінка

Instrumentalis, eszközeset

Орудний відмінок в угорській мові виражається закінченням **-val, -vel** відповідно до гармонії голосних та виступає обставиною міри і ступеня, стану, часу тощо. Якщо слово закінчується на голосну, то закінчення додається до основи слова: *Katival* → з Катьою, *Tibivel* → з Тібієм, *íróval* → з письменником.

Якщо слово закінчується на приголосну, то подвоюється кінцева приголосна основи, а **v** зникає: *Péter+vel* = *Péterrel*, *busz+val* = *busszal* → з автобусом, *a barátom+val* = *a barátommal* → з моїм другом, *kedv+vel* = *kedvvel* *dolgozik* → працює з настроєм.

Якщо слово закінчується на дві приголосні, то залишаються ці приголосні, третя не додається: *toll+val* → *tollal* ручкою.

2.4. ПРИКМЕТНИК І ЧИСЛІВНИК

A MELLÉKNÉV ÉS A SZÁMNÉV

Прикметник виражає властивість, ознаку, якість предмета. До прикметника належить і числівник, що виражає кількість, що також є властивістю, тому числівник можемо вважати підтипом прикметника¹⁶. Прикметник також належить до відмінюваних частин мови.

2.4.1. Прикметникові (числівникові) закінчення

За допомогою закінчення **-an**, **-en** утворюються прислівники, що виражають ознаку дії, стан предмета або ознаку якості: *okos-an* → розумно, *kedves-en* → мило, люб'язно, *finom-an* → смачно, *gyorsan-an* → швидко. Також за допомогою цього закінчення утворюються збірні числівники: *ketten* → двоє, *hárman* → троє, *húszan* → двадцятьоро.

За допомогою суфікса **-ul**, **-ül** утворюються прислівники, що означають:

- 1) спосіб дії: *jól+l=jól* добре, *rossz+ul=rosszul* погано;
- 2) мовну приналежність: *magyar+ul=magyarul* угорською, *ukrán+ul=ukránul* українською, *német+ül=németül* німецькою.

2.4.2. Утворення множини прикметників

Множина прикметників в угорській мові утворюється за допомогою показника **-k**, так само, як і іменника. Цей показник може приєднуватися до основи іменника як безпосередньо, так і за допомогою сполучного голосного (відповідно до гармонії голосних).

Якщо основа слова закінчується на голосну, то показник -k приєднується до основи слова безпосередньо	<i>jók</i> (добри), <i>kicsik</i> (мали), <i>olcsók</i> (дешеві)
Якщо остання голосна	<i>lilák</i> (фіолетові), <i>drágák</i> (дорогі), <i>lusták</i>

¹⁶Balogh Judit. Leíró grammatikai ismeretek. Magyar mint idegen nyelv szakos hallgatók részére. L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2018.o. 29.

прикметника -а або -е, то після додавання показника множини, вони подовжуються	(ліниві), <i>feketék</i> (чорні)
Якщо остання голосна у слові -і, -ú, -ű, -ó, -ő, то показник -ак, -ек	<i>keserűek</i> (гіркі), <i>szomorúak</i> (сумні), <i>régiek</i> (старі), <i>budapestiek</i> (будапештські), <i>jókérműek</i> (гарні на вигляд)
До слів, що зкінчуються на приголосну, показник -к приєднується за допомогою сполучного голосного. Для слів з голосними заднього ряду таким сполучним голосним є -о, -а.	<i>magasak</i> (високі), <i>nagyok</i> (великі), <i>magyarok</i> (угорці), <i>újak</i> (нові), <i>pirosak</i> (червоні), <i>szorgalmasak</i> (старанні), <i>ukránok</i> (українці), <i>nyugodtak</i> (спокійні)
Слова з голосними переднього ряду отримують сполучну голосну -е, -ő. Прикметник матиме сполучну голосну лише у тому випадку, якщо він вживається також як іменник, напр., назви народів. Винятки:	<i>Szépek</i> (гарні), <i>görögök</i> (грецькі), <i>törökök</i> (турецькі), <i>kedvesek</i> (милі), <i>zöldek</i> (зелені) <i>nehéz</i>→<i>nehezek</i> (важкі)

2.4.3. Кількісні числівники

Tőszámnév

Кількісні числівники в угорській мові відповідають на питання *hány* та *ennyi* скільки. *Hány* вживається перед обчислювальними поняттями: *Hány*

könyv van ott? Скільки книг знаходиться там? *Mennyi* вживається перед необчислювальними поняттями: *Mennyibe kerül?* Скільки коштує?

0	<i>nulla</i>
1	<i>egy</i>
2	<i>két (kettő)</i> . Якщо число стоїть самостійно, то вживаємо <i>kettő</i> . <i>Hány toll van ott? Kettő</i> . Якщо число виступає означенням, то вживаємо <i>két</i> . <i>Két toll</i> . Дві ручки.
3	<i>három</i>
4	<i>négy</i>
5	<i>öt</i>
6	<i>hat</i>
7	<i>hét</i>
8	<i>nyolc</i>
9	<i>kilenc</i>
10	<i>tíz</i>
11	<i>tizenegy</i> довга і скорочується
12	<i>tizenkettő</i>
13	<i>tizenhárom</i>
14	<i>tizennégy</i>
15	<i>tizenöt</i>
16	<i>tizenhat</i>
17	<i>tizenhét</i>
18	<i>tizennyolc</i>
19	<i>tizenkilenc</i>
20	<i>húsz</i>
21	<i>huszonegy</i>
22	<i>huszonkettő</i>
23	<i>huszonhárom</i>
30	<i>harminc</i>
31	<i>harmincegy</i>

40	<i>negyven</i>
50	<i>ötven</i>
60	<i>hatvan</i>
70	<i>hetven</i>
80	<i>nyolcvan</i>
90	<i>kilencven</i>
100	<i>száz</i>
101	<i>százegy</i>
110	<i>száztíz</i>
116	<i>száztizenhat</i>
200	<i>kétszáz</i>
1000	<i>ezer</i>
1100	<i>ezerszáz</i>
1245	<i>ezerkétszáznegyvenöt</i> до двох тисяч числівники пишуться разом
2000	<i>kétezer</i>
2405	<i>kétezer-négyszázöt</i> після двох тисяч при написанні числівників ставиться дефіс

2.4.4. Порядкові числівники

Sorszámnev

Порядкові числівники в угорській мові утворюються від кількісних за допомогою суфікса **-dik**. Цей суфікс приєднується до основи слова за допомогою сполучних голосних **-a, -o, -e, -ő** відповідно до гармонії голосних: *öt+ö+dik*→*ötödik*, *nyolc+a+dik*→*nyolcadik*. Питальне слово має цей суфікс: *hányadik?* Який за порядком? На письмі після порядкових числівників, написаних цифрами, ставиться крапка: **1.** Перед порядковими числівниками, як правило, вживається означений артикль: *Az első emeleten lakom.* Живу на першому поверсі.

1.	<i>első</i> перший, другий, третій, четвертий утворюються не за <i>második</i> правилом, ці числівники потрібно вивчити

2.	<i>harmadik</i>
3.	<i>negyedik</i>
4.	<i>ötödik</i>
5.	<i>hatodik</i>
6.	<i>hetedik</i> втрачається довга <i>é</i>
7.	<i>nyolcadik</i>
8.	<i>kilencedik</i>
9.	<i>tizedik</i>
10.	<i>tizenegyedik</i>
11.	<i>tizenkettedik</i>
12.	<i>tizenharmadik</i>
13.	<i>tizennegyedik</i>
14.	<i>tizenötödik</i>
15.	<i>tizenhatodik</i>
16.	<i>tizenhetedik</i>
17.	<i>tizennyolcodik</i>
18.	<i>tizenkilencedik</i>
19.	<i>huszodik</i>
20.	<i>huszonegyedik</i>
21.	<i>huszonkettedik</i>
22.	<i>huszonharmadik</i>
23.	<i>harmincadik</i>
30.	<i>harmincegyedik</i>
31.	<i>negyvenedik</i>
40.	<i>ötvenedik</i>
50.	<i>hatvanadik</i>
60.	<i>hetvenedik</i>
70.	<i>nyolcvanadik</i>
80.	<i>kilencvenedik</i>
90.	<i>századik</i>

100.	<i>százegyedik</i>
101.	<i>száztizedik</i>
110.	<i>száztizenhatodik</i>
116.	<i>kétszázadik</i>
200.	<i>ezredik</i>
1000.	

2.4.5. Прикметники за номером

В угорській мові існують числівники, що відповідають на питання *hányas?* Який за номером? Який за розміром? Вони утворюються від кількісних числівників за допомогою суфікса *-as*, *-os*, *-es*, *-ös*: *egy+es*→*egy**es*(перший), *hat+os*→*hat**os*(шостий).

1	<i>egy</i> <i>es</i>
2	<i>ket</i> <i>tes</i>
3	<i>há</i> <i>rmas</i>
4	<i>né</i> <i>gyes</i>
5	<i>öt</i> <i>ös</i>
6	<i>hat</i> <i>os</i>
7	<i>het</i> <i>es</i>
8	<i>nyol</i> <i>cas</i>
9	<i>kil</i> <i>ences</i>
10	<i>tíz</i> <i>es</i>
11	<i>tizen</i> <i>egy</i> <i>es</i>
12	<i>tizen</i> <i>ket</i> <i>tes</i>
13	<i>tizen</i> <i>há</i> <i>rmas</i>
14	<i>tizen</i> <i>né</i> <i>gyes</i>
15	<i>tizen</i> <i>öt</i> <i>ös</i>
16	<i>tizen</i> <i>hat</i> <i>os</i>
17	<i>tizen</i> <i>het</i> <i>es</i>
18	<i>tizen</i> <i>nyol</i> <i>cas</i>
19	<i>tizen</i> <i>kil</i> <i>ences</i>

20	<i>húszas</i>
21	<i>huszonegyes</i>
22	<i>huszonkettes</i>
30	<i>harmincas</i>
31	<i>harmincegyes</i>
40	<i>negyvenes</i>
50	<i>ötvenes</i>
60	<i>hatvanas</i>
70	<i>hetvenes</i>
80	<i>nyolcvanas</i>
90	<i>kilencvenes</i>
100	<i>százás</i>
101	<i>százegy</i>
110	<i>száztíz</i>
116	<i>száztizenhatos</i>
200	<i>kétszázás</i>
1000	<i>ezres</i>

Примітка. На питання: *Hány éves vagy?* Скільки тобі років? Відповідають кількісним числівником: *Tizennyolc éves vagyok.* Мені 18 років.

2.5. ЗАЙМЕННИК

A NÉVMÁS

2.5.1. Особові займенники та їхнє відмінювання

A személyes névmások és a ragozásuk

Особові займенники в угорській мові мають три особи в однині та множині. Займенники 1-ї та 2-ї особи вживаються тільки при вказівці на людей, які беруть участь в акті комунікації. Займенники 3-ї особи однини

та множини вказують на осіб, які не приймають участі в акті комунікації. До 3-ї особи однини та множини відносяться форми ввічливого звертання: **Ön, Maga** – однина(*Ви*), **Önök, Maguk** – множина(*Ви*). Ці форми відповідають українській формі *ви* другої особи множини.

Однина

1. **Én** Я
2. **Te** Ти
3. **Ő** Він, вона, воно

Ön } *Ви, ввічлива форма звертання*
Maga }

Множина

1. **Mi** Ми
2. **Ti** Ви
3. **Ők** Вони

Önök } *Ви, ввічлива форма звертання для кількох осіб*

Maguk

Давальний відмінок

Особа		
<i>én</i>	nekem	<i>мені</i>
<i>te</i>	neked	<i>тобі</i>
<i>ő, ön, maga</i>	nekі, Önnек, magának	<i>йому/їй, Вам</i>
<i>mi</i>	nekünk	<i>нам</i>
<i>ti</i>	nektek	<i>вам</i>
<i>ők, önök, maguk</i>	nekik, Önöknek, maguknak	<i>їм, Вам</i>

Знахідний відмінок

Особа		

<i>én</i>	<i>engem</i>	<i>мене</i>
<i>te</i>	<i>téged</i>	<i>тебе</i>
<i>ő, ön, maga</i>	<i>őt, Önt, magát</i>	<i>його/її, Вас</i>
<i>mi</i>	<i>minket</i>	<i>нас</i>
<i>ti</i>	<i>titeket</i>	<i>вас</i>
<i>ők, önök, maguk</i>	<i>őket, Önöket, magukat</i>	<i>їх, Вас</i>

Орудний відмінок

Особа		
<i>én</i>	<i>velem</i>	<i>зі мною</i>
<i>te</i>	<i>veled</i>	<i>з тобою</i>
<i>ő, ön, maga</i>	<i>vele, Önnel, magával</i>	<i>з ним/нею, з Вами</i>
<i>mi</i>	<i>velünk</i>	<i>з нами</i>
<i>ti</i>	<i>veletek</i>	<i>з вами</i>
<i>ők, önök, maguk</i>	<i>velük, Önökkel, magukkal</i>	<i>з ними, з Вами</i>

2.5.2. Присвійні займенники

A birtokos névmások

Особа		
<i>én</i>	<i>enyém</i>	<i>моє</i>
<i>te</i>	<i>tiéd</i>	<i>твоє</i>
<i>ő, ön,</i>	<i>övé, Öné, magáé</i>	<i>його/її, Ваше</i>

maga		
mi	<i>miénk</i>	<i>наше</i>
ti	<i>tiétek</i>	<i>ваше</i>
ők, önök, maguk	<i>övék, Önék, magukék</i>	<i>їхнє, Ваше</i>

2.5.3. Питальні займенники

A kérdő névmások

Питальні займенники виражають питання про особу, предмет, ознаку чи кількість предметів. *Ki?хто, milyen?який?, melyik?який із?, mekkora?який за розміром?, mennyi?скільки?, hány?скільки?, hányadik?який за порядком?, hol?де?hova?куди?, honnan?звідки?, mikor?коли?, mióta?з якого часу?, miért?чому?.*

2.5.4. Вказівні займенники

A mutató névmások

До вказівних займенників в угорській мові належать *ezzei* (вказівка на близький предмет) та *azтой* (вказівка на дальній предмет). Вони можуть замінювати іменники, прикметники та числівники та виконують у реченні ті самі синтаксичні функції, що й відповідні частини мови. Форма вказівного займенника *az* співпадає з формою означеного артикля *az*. У такому випадку вони стоять поруч: *Az az étterem nagyon drága.* Той ресторан дуже дорогий.

Особливістю вказівних займенників в угорській мові є те, що їх використовують замість особових займенників 3-ї особи. Наприклад: *Ez*

híd? Це міст? *Igen, az.* Так, той. Українським еквівалентом є особовий займенник: *Так, він.*

2.5.5. Неозначені займенники

A határozatlan névmások

Неозначені займенники вказують на таку особу, предмет чи властивість, які ми не можемо або не хочемо називати. *Valaki*→хтось, *valami*→щось, *valamilyen*→якийсь, *valamilyik*→якийсь із, *valahány*→скількись, скільки-небудь, *valamennyi*→скількись, *néhány*→декілька, *valahol*→десь, *valamikor*→колись.

2.5.6. Узагальнені займенники

Az általános névmások

В узагальненому стосуються усіх, усього або нікого, нічого. *Akárki*→будь-хто, *bármí*→будь-що, *mindenki*→всі, *semmi*→ніщо, *akármilyen*→будь-який, *bármelyik*→будь-який із, *semmilyen*→ніякий, *mindenféle*→різноманітний, *akárhhol*→будь-де, *mindenhol*→всюди, *sehol*→ніде, *akármikor*→будь-коли, *mindig*→завжди, *semmikor*→ніколи.

2.5.7. Зворотний займенник

A visszaható névmás

Зворотний займенник вказує на те, що дія звернена на того, хто діє.

Особа		
én	<i>magam</i>	я сам
te	<i>magad</i>	ти сам
ő, Ön	<i>maga</i>	він, вона, Ви сам чи самі
mi	<i>magunk</i>	ми самі
ti	<i>magatok</i>	ви самі
ők, Önök	<i>maguk</i>	вони самі

3. СЛОВА ВІДНОШЕНЬ

3.1. Допоміжні дієслова

Asegédigék

Допоміжне дієслово таке слово, яке є носієм граматичного значення дієслова. Допоміжні дієслова беруть участь або у створенні складних присудків, або у створенні складних форм дієслова.

Дієсловатуд→знає, вміє, може, **akar**→хоче, бажає, **szeret**→любитьразом із інфінітивом основного дієслова утворюють складний присудок та вживаються для вираження модального значення або вираження дії, що пов'язана із фізичним станом (tud): **Tudok úszni.**Вмію плавати. **Nem tudok futni.**Не можу бігти.**Tudok németül.**Знаю німецьку. **Pihenni akarok.**Хочу відпочивати. **Szeretek utazni.**Люблю подорожувати. Відмінюється за загальними правилами за означеним та неозначеним дієвідмінюванням.

Модальне дієслово **kell**→треба, необхідноутворює із інфінітивом складного дієслова модальне значення: **Tanulni kell.**Треба вчитися. **Sietni kell.**Треба поспішати.

Потенційне дієслово **lehet**→можнавживається у інфінітивних конструкціях та надає їм модального значення вміти, могли, а також виражає фізичну можливість щось здійснити: **Be lehet menni.**Можна заходити. **Ez nem lehet.**Це не можливо. **Lehet itt dohányozni?**Можна тут курити?

3.2. Післяйменник

Anévutó

У старій угорській мові післяйменники утворилися з дійсних слів, проте втратили власний наголос так само, як і артиклі. Вони стоять після іменників та утворюють з ними спільну єдність наголосу. Семантично угорські післяйменники співвідносяться з українськими прийменниками. Проте, на противагу українським прийменникам, які стоять перед словом, до якого відносяться, угорські післяйменники – після слова, до якого

відносяться. Напр., *a ház mellett áll* українською *стоїть біля будинку*. Післяйменники в угорській мові класифікуються за видами та групами, виражають просторові значення, час, спосіб та об'єкт дії, причину, адресат дії.

Післяйменники, що виражають просторові значення місця:

mellett біля   біля прямокутника
aszámjli a téglalap mellett van

alatt *aszámjli a téglalap alatt van*

смайлик під прямокутником

mögött   *aszámjli a téglalap mögött van*

смайлик за прямокутником

fölött *aszámjli a téglalap fölött van*

смайлик над прямокутником

között   *aszámjli a két téglalap között van*

смайлик між двома прямокутниками

előtt *перед*

aszámjli a téglalap előtt van

смайлик перед прямокутником

3.3. Дієпрефікси

Az igekötő

Дієпрефікси це такі слова відношень, які приєднуються до дієслів і впершу чергу це мовні елементи, що виконують лексично-семантичну роль, яка змінює або модифікує значення дієслова.

До найдавніших дієпрефіксів належать такі: *meg-, le-, fel-, ki-, be-, el-*. Більшість з них зберегли значення прислівників місця. Не відмінюються, не виконують роль членів речення. Найдавніша функція дієпрефіксів – позначення напрямку дії:

fel- вгору *Felmegyek az emeletre.* Піднімуся на поверх.

le- вниз *Lemegyek az emeletről.* Зійду з поверху.

be- середину *Bemegyek az irodába.* Заходжу в офіс.

ki- з середини *Kimegyek az irodából.* Виходжу з офісу.

Одна з найчастіших і найзагальніших перфективних функцій дієпрефіксів – позначення завершеності: *ír-megír*→*написав-написав*; *olvas-elolvas*→*читав-прочитав*; *fordít-lefordít*→*перекладав-перекладав*. Варто відзначити, що цю перфективну функцію дієпрефікси позначають приєднуючись у першу чергу до дієслів у минулому часі. Звичайно, вони можуть приєднуватися і до дієслів у теперішньому часі, але у такому разі вони виражають дію, яка завершиться у майбутньому часі: *megírta a levelet*→*написав листа*(дія відбулася), але *megírja a levelet*→*напише листа*(дія відбудеться потім)¹⁷.

Дієпрефікс може виражати і початкове значення дії: *meglát*→*побачить*, *megáll*→*зупиниться*, і її результативність: *megcsinál*→*зробить*.

Порядок дієпрефікса та дієслова може змінюватися. Дієпрефікс може відділятися від дієслова у таких випадках:

- Якщо у реченні є заперечення: *Nem megyek be a házba.* Не заходжу в будинок.

¹⁷За Magyar grammatika. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 265 o.

- Якщо це питальне речення: *Ki megy be a házba?* Хто заходить у будинок?
- У відповіді на питання, коли логічний наголос падає на відповідь, тобто коли відповідь у т.зв. позиції фокуса: *Az orvos megy be a házba.* Лікар заходить у будинок.

Дієпрефікс може виступати відповіддю на питання: *Kimégy a kertbe?* Вийдеш у сад? **Ki.** (Igen, kimegyek). Так, вийду. **Nem.** (Nem, megyek ki). Ні, не вийду.

3.4. Сполучник

A kötőszó

Сполучники в угорській мові поділяються на прості та складні. До простих сполучників належать: **és** і; **meg** і; **is** також; **de** але; **vagy** чи, або; **pedig** проте, однак; **bár** хоча; **ha** якщо.

3.5. Артикль

A névelő

Артикль – службове слово (частка) в деяких мовах для вираження роду, означеності чи неозначеності іменника¹⁸. В угорській мові артикль препозитивний, тобто стоїть перед іменником і не поєднується з ним у числі. Артикль ненаголошується.

В угорській мові артикль поділяється на означений (*határozott*) **a**, **az** і неозначений (*határozatlan*) **egy**. Означений артикль перед словом, що починається на приголосну, вживається у формі **a**: **a ház** (будинок), **a toll** (ручка), **a híd** (міст). Означений артикль перед словом, що починається на голосну, вживається у формі **az**: **az óra** (годинник), **az olló** (ножиці).

¹⁸ Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. К.: Вища школа, 1985. С. 20.

Угорські артикли не мають прямого відповідника в українській мові та не перекладаються. Проте, неозначеність іменника в українській мові може бути передана словом один, якийсь, який-небудь, чийсь і т.д.

Означений артикль в угорській мові виник із вказівного займенника **az** тойі довгий час вживалась лише ця його форма. Це спостерігається у творах письменників давньої угорської літератури. З огляду на етимологічне походження, означений артикль використовується тоді, коли мова йде вже про відоме поняття: *A könyv érdekes.* Книга цікава (ця книга цікава). Неозначений артикль використовується тоді, коли мова йде про невідоме поняття, або предмет чи особу, які згадуються у розповіді вперше: *Egy könyvet olvasok.* Читаю (одну, якусь) книгу.

Означений артикль вживається¹⁹:

- ❖ перед назвами гір, річок, морів, озер, океанів, вулиць, площ: **a Kárpátok**(Карпати), **a Tisza**(Тиса), **a Fekete-tenger**(Чорне море), **a Balaton**(Балатон), **a Petőfi tér**(площа Петефі)stb.;
- ❖ перед заголовками, назвами газет, журналів, художніх творів: **olvasom a Rokonokat**(читаю «Родичів»), **az Irodalomtörténet**(«Історія літератури»);
- ❖ назвами установ та підприємств: **az Ukrán – Magyar Oktatási-Tudományos Intézet**(Українсько-угорський навчально-науковий інститут)stb.;
- ❖ у дієприслівникових зворотах: **az idén**(цього року), **az előbb**(раніше, напередодні);
- ❖ якщо перед іменником стоїть означення, то артикль вживається перед ним: **a nagy város**(велике місто).
- ❖ **Означений артикль не вживається:**
- ❖ перед антропонімами: **Katalin, Zsolt, László**;

¹⁹Укладено за А. Jászó Anna. A magyar nyelv könyve. Trezó Könyvkiadó, 2007. 247-248 о.

- ❖ перед назвами континентів, країн, одиниць адміністративного поділу, міст, населених пунктів: *Budapest*(Будапешт), *Ungvár*(Ужгород), *Magyarország*(Угорщина), *Kárpátalja*(Закарпаття).
- ❖ **Неозначений артикль вживається:**
- ❖ якщо власна назва вживається як загальна: *egy Herkules veszett el benne*(У ньому помер Геркулес);
- ❖ якщо в реченні є слово, яке означає невизначену кількість: *Kérek egy kis vizet*(Прошу трохи води);
- ❖ перед словами, що означають міру та кількість: *egy falat torta*(шматок торта), *egy korty víz*(ковток води);
- ❖ у заперечувальних конструкціях: *egy szót sem szólt*(не сказав ні слова).

3.6. Стверджувальні й заперечні частки так/ні

Állító partikula és tagadó partikula

Частки (partikula) – це такі службові слова, які не змінюються, не створюють ні морфологічних ні синтаксичних зв'язків з іншими словами та не виступають частиною речення²⁰. Для ствердження, погодження з чимось в угорській мові використовується частка *igen*(так). Для заперечення, відмови використовується частка *nem*(ні, не). Напр., *Ön tanár? Ви вчитель? Igen. Az vagyok.* Так, я є той (я вчитель). *Ön tanár? Ви вчитель? Nem. Nem vagyok az.* Ні. Я не є вчитель.

²⁰ За Magyar grammatika. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 275 о.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. К.: Вища школа, 1985.
2. Горват К.І. – Лизанець П.М. Угорська мова для початківців. Ужгород, 1992.
3. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання д.пед.н., проф. С.Ю. Ніколаєва. К.: Ленвіт, 2003.

4. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів освіти. К.: Видавничий центр «Академія», 2002.
5. Літературознавчий-словник довідник / за ред. Р.Т. Гром'яка, Ю.І. Коваліва, В.І. Теремка. К.: ВЦ «Академія», 2007.
6. Українсько-російсько-угорський словник лінгвістичної термінології / К.Адягаші, О.Паламарчук, О.Снитко, Г.Стрельчук, Г.Балаж, Н.Білик, М.Шевченко. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011.
7. A magyar mint idegen nyelv – hungarológia (szerk. Giay Béla–Nádor Orsolya). Budapest, 1999.
8. A magyar nyelv könyve. Szerk.: A. Jászó Anna. Trezó Könyvkiadó, 2007.
9. Balogh J. Leíró grammatikai ismeretek. Magyar mint idegen nyelv szakos hallgatók részére. L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2018. https://btk.kre.hu/nyelveszet/images/balogh_judit_web.pdf.
10. Gaál E. Magyar nyelv. Szintek, síkok, hálózatok. Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2016.
11. Gedeon Márta. Ötletek a főnevek tárgyesetének tanításához. Режим доступу: <http://www.nyeomszsz.org/orszavak/pdf/GedeonJav.pdf>.
12. Héger Ágnes: A névelő használatának problémái a magyar mint idegen nyelv oktatásában. In: HungÉvk. 5 (2004): 92–105. http://epa.oszk.hu/02200/02287/00005/pdf/Hungarologiai_Evkonyv_05_092-105.pdf.
13. Hlavacska E., Hoffmann I., Laczkó T., Maticsák S. Hungarolingua 3. Magyar nyelvkönyv. Debreceni Nyári Egyetem, 1999.
14. Keszler Borbála (szerk.): Magyar grammatika. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest, 2001.
15. Kiss Zsuzsanna. Top 2000 magyar szó. A 2000 legfontosabb magyar szó példamondatokkal. Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2017.
16. Középiskolai irodalmi lexikon. Második kiadás. Corvina, 1994.

17. Szabó Szilvia. Kulcs a sikeres ECL nyelvvizsgálóhoz. Magyar mint idegen nyelv. Szabó Nyelviskola, Nyíregyháza, 2016.
18. Szita Szilvia – Pelcz Katalin. MagyarOK. Magyar nyelvkönyv. A1+. 1. kötet. Harmadik, javított kiadás. Pécsi Tudományegyetem, 2019.
19. Szita Szilvia – Pelcz Katalin. MagyarOK. Nyelvtani munkafüzet. A1+. 1. kötet. Harmadik, javított kiadás. Pécsi Tudományegyetem, 2019.

ИНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ З ВИВЧЕННЯ УГОРСЬКОЇ МОВИ

1. <http://www.magyarora.com/magyar/index.html>
2. <http://magyar-ok.hu/hu/home.html>
3. <http://hungarianlesson.eu/en/>
4. <http://magyarnyelvtanfolyam.blogspot.com/p/szintek-szerint-a1-kezdogyumolcsok.html>
5. <http://magyarnyelvtanfolyam.blogspot.com/search/label/Gyerekeknek>
6. <http://szotar.sztaki.hu/>
7. <https://emagyariskola.hu/tudasbazis/e-magyarul-1-bovitett>
8. <http://www.lepesenkent.hu/index.php?page=kezdolap>
9. <http://place-info.ru/vengerskij-yazyk/vengerskaya-literatura-audio-vengerskij-yazyk/tolkien-a-gyuru-szovetseg>

КОРОТКИЙ УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКИЙ СЛОВНИК ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ТЕРМІНІВ²¹

№	Термін українською	Відповідник угорською
1.	абстракціонізм	absztrakt
2.	абсурд	abszurd
3.	авангардизм	avantgárd művészet, avantgárd stílus
4.	автор	szerző, alkotó

²¹Словник укладено з використанням: Літературознавчий-словник довідник / за ред. Р.Т. Гром'яка, Ю.І. Коваліва, В.І. Теремка. К.: ВЦ «Академія», 2007. 752 с.; Középisikolai irodalmi lexikon. Második kiadás. Corvina, 1994 та двомовних перекладних словників.

5.	алегорія	allegória
6.	алітерація	alliteráció
7.	альманах	almanach
8.	алюзія	allúzió
9.	аналіз літературного твору	műelemzés
10.	аналогія	analógia
11.	анапест	anapesztus
12.	анафора	anafora
13.	анекдот	anekdota
14.	антитеза	antitézis, ellentét
15.	антиципація	anticipáció
16.	античність	antik kultúra, antikvitas
17.	антоніми	antonímia
18.	антономазія	antonomázia
19.	апокрифи	apokrif
20.	апологія	apológia
21.	апосіопеза	aposziopézis, elhallgatás
22.	архепит	archetípus
23.	асиндетон	aszindeton, kötszóelhagyás
24.	асонанс	asszonánc
25.	афоризм	aforizma
26.	байка	tanmese, állatmese, fabula
27.	балада	ballada
28.	бароко	barokk
29.	бестселер	bestseller
30.	буколіка	bukolika, pásztori költészet
31.	бурлеск	burleszk
32.	видіння або візія	látomás, vízió
33.	вірш	vers

34.	віршування	verselés
35.	внутрішній монолог	belső monológ
36.	внутрішня рима	belső rím
37.	герменевтика	hermeneutika
38.	герой	hős
39.	гімн	himnusz
40.	гіпербола	hiperbola, nagyítás, túlzás
41.	гумор	humor
42.	дадаїзм	dadaizmus
43.	дактиль	daktilus
44.	денотат	denotáció
45.	детектив	krimi
46.	диподія	dipódia
47.	дистих або двовірш	disztichon
48.	дифірамб	dithürambosz, ditirambus
49.	дія	cselekmény
50.	домінанта	domináns, vezérmotívum
51.	драма	dráma
52.	драматизм	drámaiság
53.	драматична поема	drámai költemény
54.	драматургія	dramaturgia
55.	евфемізм	eufemizmus
56.	евфонія	eufónia, jóhangzás
57.	екзистенціалізм	egzisztencializmus
58.	еклога	ekloga
59.	ексод	exodosz, exodus
60.	експозиція	expozíció, bevezetés
61.	експресіонізм	expresszionizmus
62.	елегія	elégia

63.	елізія	elízió
64.	еліпс	ellipszis, szókihagyás
65.	епіграма	epigramma
66.	епізод	epizód
67.	епіка	epika
68.	епілог	epilógus
69.	епістола	episztola
70.	епітафія	epitáfium, sírvers
71.	епітет	díszítő jelző
72.	епіфора	epifora
73.	епос	eposz
74.	есе	esszé
75.	естетизм	esztétikum
76.	естетика	esztétika
77.	естетична цінність	esztétikai érték
78.	етика	etika
79.	етимологія	etimológia
80.	єдність часу, місця, дії	hármass egyseg
81.	жанр	műfaj
82.	жарт	tréfa, vicc
83.	жіноча рима	nőrim
84.	журнал	folyóirat
85.	зав'язка	bevezetés, expozíció
86.	заголовок	cím, felirat
87.	збірка	gyűjtemény
88.	зміст	tartalom
89.	ідентичність	identitás, azonosság
90.	ідилія	idill
91.	ікт	iktus

92.	імітація	imitáció
93.	імпресіонізм	impresszionizmus
94.	інверсія	inverzió, szokatlan szórend
95.	інтонація	intonáció
96.	іронія	irónia
97.	історія літератури	irodalomtörténet
98.	казка	mese
99.	какофонія	kakofónia, hangzavar
100.	калокагатія	kalokagathia
101.	канон	kánon
102.	каталог	katalógus, seregszemle
103.	катарсис	katarzis
104.	класика	klasszikus
105.	класицизм	klasszicizmus
106.	колаж	kollázs
107.	колон	kólon
108.	комедія	komédia
109.	комічне	komikus
110.	компаративістика	összehasonlító irodalomtudomány, komparativizmus
111.	компіляція	kompiláció
112.	композиція	kompozíció
113.	конотація	konnotáció
114.	конфлікт	konfliktus
115.	критика	kritika
116.	кульмінація	tetőpont, fordulópont
117.	легенда	legenda
118.	лейтмотив	vezérmotívum
119.	лірика	líra

120.	літературознавство	irodalomtudomány
121.	літота	litotész, kettős tagadás
122.	магістрал	madrigál
123.	метафора	metafora
124.	метаморфоза	metamorfózis
125.	метонімія	metonímia
126.	метр	metrum, mérték
127.	мім	mímosz
128.	міраклъ	mirákulum
129.	містерія	misztérium
130.	міф	mítosz
131.	модернізм	modernizmus
132.	монографія	monográfia
133.	монолог	monolog
134.	монорим	monorím
135.	мора	mora
136.	мотив	motívum
137.	мотто	mottó
138.	народна творчість	népköltészet
139.	народництво	népiesség
140.	некролог	nekrológ
141.	неореалізм	neorealizmus
142.	новела	novella
143.	ода	óda
144.	оксиморон	oximoron
145.	октава	stanza
146.	оповідання	elbeszélés
147.	оповідач	elbeszélő, narrator, mesélő
148.	памфлет	pamflet

149.	парабола	parabola
150.	парадокс	paradoxon
151.	паралелізм	paralelizmus, gondolatpárhuzam
152.	парафраза	parafrázis
153.	парнас	parnasszizmus
154.	пародія	paródia
155.	пароніми	paronímák, hasonló hangzás
156.	пасквіль	paszkvillus
157.	патристика	patrisztika
158.	пафос	pátosz
159.	пентаметр	pentameter
160.	перифраз	perifrázis, körülírás
161.	перипетія	peripeteia, hirtelen sorsfordulat
162.	плеоназм	pleonazmus
163.	поема	poéma, költemény
164.	поетика	poétika
165.	поліметрія	polimetria
166.	полісемія	poliszémia
167.	полісиндетон	poliszindeton
168.	проза	próza
169.	пролог	prológus
170.	рапсодія	rapszódia
171.	реалізм	realizmus
172.	ремінісценція	visszaemlékezés, reminiszcencia
173.	ренесанс	reneszánsz
174.	рефлексія	reflexió
175.	рефрен	refren
176.	рецензія	recenzió
177.	рима	rím

178.	ритм	ritmus
179.	розвиток дії	esemenysorozat
180.	розв'язка	megoldás, végkifejlet
181.	розділ	fejezet
182.	роман	regény
183.	романтизм	romantika
184.	рондо	rondó
185.	сарказм	szarkazmus
186.	сатира	szatíra
187.	сентенція	szentencia
188.	символ	szimbólum
189.	синекдоха	szinekdoché
190.	ситуація	szituáció, alaphelyzet
191.	сонет	szonett
192.	стиль	stílus
193.	строфа	strófa, versszak
194.	сюжет	szűzsé, mű cselekménye
195.	сюрреалізм	szürrealizmus
196.	табу	tabu
197.	тавтологія	tautológia
198.	текст	szöveg
199.	текстологія	szövegtan
200.	тема	tárgy, téma
201.	теорія літератури	irodalomelmélet
202.	термін	szakszó, terminus
203.	трагедія	tragédia
204.	трилогія	trilógia
205.	троп	trópus, szókép
206.	трохей	trocheus

207.	фабула	fabula
208.	фольклор	folklór
209.	форма	forma
210.	хрестоматія	szöveggyűjtemény
211.	хроніка	krónika
212.	художній переклад	műfordítás
213.	цикл	ciklus
214.	цитата	idézet

**КОРОТКИЙ УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКИЙ СЛОВНИК
ЛІНГВІСТИЧНИХ ТЕРМІНІВ²²**

№	Термін українською	Відповідник угорською
1.	абетка	ábécé
2.	абзац	bekezdés
3.	абревіатура	szórővidítés
4.	аглютинація	agglutináció
5.	адверб	adverbum, határozószó
6.	аналіз	analízis, elemzés

²² Словник укладено з використанням: Українсько-російсько-угорський словник лінгвістичної термінології / К.Адягаші, О. Паламарчук, О.Снитко, Г.Стрельчук, Г.Балаж, Н.Білик, М.Шевченко. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. 521 с.

7.	граматичний аналіз	nyelvtani elemzés
8.	фонетичний аналіз	fonetikai elemzés
9.	архаїзм	archaizmus
10.	асиміляція	asszimiláció, hasonulás
11.	багатозначний	többjelentésű, polyszém
12.	багатоскладний	többtagú
13.	безоб'єктний	tárgyatlan
14.	безособовий	személytelen
15.	безсполучниковий	kötőszó nélküli
16.	білінгвізм	bilingvizmus, kétnyelvűség
17.	буква	betű
18.	вигук	indulatszó
19.	вид	szemléletmód
20.	вид дієслова	igeszemlélet
21.	вимова	kiejtés
22.	вираз	kifejezés
23.	відмінок	eset
24.	відмінювання	ragozás
25.	власна назва	tulajdonnév
26.	вставка	betoldás
27.	голосний	magánhangzó
28.	граматика	grammatika, nyelvtan
29.	губний	ajakkerekítéses
30.	двокрапка	kettőspont
31.	двоскладний	két főelemű
32.	двоскладове слово	két szótagú szó
33.	дзвінкий	zöngés
34.	діалект	dialektus, nyelvjárás
35.	діалектологія	dialektológia, nyelvjárás

36.	діалог	dialógus, párbeszéd
37.	дієвідміна	igeragozási típus
38.	дієприкметник	melléknévi igenév
39.	дієприслівник	határozói igenév
40.	дієслово	ige
41.	додаток	bővitmény, tárgy
42.	дужка	zárójel
43.	етимологія	etimológia, szószármazástan
44.	задньоязиковий	a nyelv hátulsó részével ejtett, hátulképzett
45.	займенник	névmás
46.	закінчення	rag, végződés
47.	відмінкові закінчення	esetragok
48.	заперечення	tagadás
49.	запозичене слово	kölcsönzött szó
50.	звертання	megszólítás
51.	звук	hang
52.	злиття звуків	hangösszeolvadás
53.	звуконаслідування	hangutánzás
54.	зв'язка	létige, kopula
55.	зіставний	egybevető
56.	знак	jel
57.	значення	jelentés
58.	іменник	főnév
59.	інтонація	intonáció, hanglejtés
60.	калькування	tükörszóalkotás
61.	класифікація	klasszifikáció, osztályozás
62.	кома	vessző
63.	крапка з комою	pontosvessző

64.	комунікація	kommunikáció, közlés
65.	корінь	szótó
66.	коротка форма	rövid alak
67.	крапка	pont
68.	лабіалізація	labiálizáció, ajakkerítés
69.	словотворчий ланцюжок	szóképzési lánc
70.	лапки	idézőjel
71.	лексема	lexéma
72.	лексика	lexika, szókincs, szókészlet, szóállomány
73.	лінгвістика	lingvisztika, nyelvészet
74.	метод	módszer
75.	міжмовний	nyelvek közötti
76.	множина	többes szám
77.	мова	nyelv
78.	змінні частини мови	ragozható szófajok
79.	усна мова	beszélt nyelv
80.	фахова мова	szaknyelv
81.	мовлення	beszéd
82.	акт мовлення	beszédaktus
83.	мовознавство	nyelvtudomány
84.	модальний	modális
85.	морфема	morféma
86.	морфологія	morfológia
87.	наголос	hangsúly
88.	назва	megnevezés, elnevezés, név
89.	неозначена форма дієслова	az ige határozatlan alakja
90.	неповнозначний	nem teljes értékű
91.	неправильний	helytelen, szabálytalan, rendhagyó

92.	обставина	határozó
93.	однослівний	egyszavas
94.	одночленний	egytagú
95.	означальний	jelzői
96.	орфографія	helyesírás
97.	особа	személy
98.	питальні слова	kérdőszavak
99.	письмо	írás
100.	питання	kérdés
101.	підмет	alany
102.	підрядна частина речення	alárendelt mondatrész
103.	підрядний сполучник	alárendelő kötőszó
104.	план	vázlat
105.	подвоєння звуків	hangkettőzés
106.	пом'якшення	lágýtás
107.	правопис	helyesírás
108.	префікс	prefixum, előképző, igekötő
109.	приголосний	mássalhangzó
110.	прийменник	előjáró(szó)
111.	прикладка	értékmező
112.	прислівник	határozó
113.	присудок	állítmány
114.	просторіччя	népnyelv
115.	пунктуація	központoszás
116.	речення	mondat
117.	другорядний член речення	alárendelt mondatrész
118.	однорідні члени речення	halmozott mondatrészek
119.	підрядна частина речення	alárendelt mondatrész
120.	просте речення	egyszerű mondat

121.	складне речення	összetett mondat
122.	складний член речення	összetett mondatrész
123.	ритм	ritmus, ütem
124.	рід(граматичний)	nyelvtani nem
125.	жіночий рід	nőnem
126.	середній рід	semlegesnem
127.	чоловічий рід	hímnem
128.	родовий відмінок	birtokos eset
129.	розділ	fejezet
130.	розділовий знак	írásjel
131.	розповідний	elbeszélő
132.	розрізнення	különbség
133.	розрізнення значень	jelentéskülönbség
134.	розрізнявальний	megkülönböztető
135.	ротовий звук	szájhang
136.	задній ряд	hátsó nyelvállás
137.	передній ряд	elülső nyelvállás
138.	свистячий	sziszegő
139.	семантика	szemantika, jelentéstan
140.	синонім	szinonima
141.	синтагма	szintagma, szó szerkezet, szókapcsolat
142.	синтаксис	szintaxis, mondattan
143.	склад	szótag
144.	наголошений склад	hangsúlyos szótag
145.	складений	összetett
146.	головна частина складнопідрядного речення	alárendelt összetett mondat fő mondata
147.	складносурядний	mellérendelő összetett
148.	слово	szó

149.	порядок слів	szórend
150.	стале сполучення слів	állandósult szókapcsolat
151.	тематичні групи слів	tematikus szókapcsolatok
152.	словотвір	szóképzés
153.	службові слова	segédszók
154.	службові частини мови	nem önálló szófajok
155.	сполучник	kötőszó
156.	спорідненість мов	nyelvek rokonsága
157.	спосіб дієслова	igemód
158.	стилістика	stilisztika
159.	сурядність	mellérendelés
160.	суфікс	szuffixum, képző
161.	твердий приголосний	kemény mássalhangzó
162.	твірна основа	kiinduló tő
163.	термін	terminus, szakkifejezés
164.	термінологія	terminológia, szakszókincs
165.	тире	gondolatjel
166.	тлумачний словник	értelmező szótár
167.	транслітерація	transzliterálás, átbetűzés
168.	узгоджений	egyeztetet
169.	українізм	ukrainizmus
170.	усний	szóbeli
171.	флексивні мови	flektáló nyelvek
172.	фонетика	fonetika
173.	фразеологізм	frazeologizmus
174.	цитата	idézet
175.	час	idő
176.	числівник	számnév
177.	головний член	fő tag

178.	шиплячий звук	susogó hang
179.	щілинний приголосний	réshang
180.	язик	nyelv

Навчальне видання

Талабірчук О. Короткий довідник з граматики угорської мови(для початкового рівня). Навчальний посібник призначений для студентів, які вивчають угорську мову як іноземну. Ужгород: ПП «АУТДОР-ШАРК», 2022.132 с.

Довідник є навчальним посібником, що містить основні граматичні відомості з граматики сучасної угорської мови. Матеріал посібника відповідає початковому рівневі (A1) володіння мовою. Граматика угорської мови пояснюється у співставленні з українською мовою. Систематизація граматичного матеріалу подається у вигляді оригінальних схем та таблиць, що значно полегшує вивчення угорської мови.

Для студентів-мовників, а також для всіх, хто вивчає угорську мову.

Гарнітура Times New Roman. Папір офсетний.

Формат видання 60x84/16.

Умовн. друк. арк. 7,67 Наклад: 50. Зам. №55

. Видавництво ПП «АУТДОР – ШАРК»

88000, м. Ужгород, Україна

пл. Жупанатська, 15/1.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи

до державного реєстру видавців, виготовників

і розповсюджувачів видавничої продукції.

Серія 3т № 40 від 29 жовтня 2012 року.